

METODICKÁ INFORMACE

k zavedení

**systemu vnitřních zásad zpracovaného pro účely § 21 a § 21a zákona č. 253/2008 Sb.,
o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,
ve znění pozdějších předpisů**

Zpracovatel: Česká advokátní komora
Zástupce: JUDr. Vladimír Jirousek, předseda
Sídlo: Národní 16, 110 00 Praha 1

Zpracováno pro advokáty jako
povinné osoby podle § 2 odst. 1
písm. g) a písm. e) zákona – osoba
oprávněná k výkonu advokacie
podle zvláštního právního předpisu.

Aktualizace: 14. 6. 2021

OBSAH

1. Seznam právních předpisů a seznam zkratk	2
1.1. Prameny.....	2
1.2. Další zkratky.....	4
2. Vymezení pojmů	5
3. Povinnosti advokáta – obecně ve vztahu k AML/CFT	8
3.1. Zavedení a uplatňování strategií a postupů vnitřní kontroly a komunikace k řízení rizik AML rizik na základě tohoto metodického pokynu nebo vlastního SVZ.....	8
3.2. Určení osoby odpovědné pro účely AML/CFT, určení kontaktní osoby.....	8
3.3. Školení zaměstnanců.....	9
3.4. Poučení klienta o zpracování osobních údajů v souvislosti s plněním povinností v oblasti AML/CFT.....	10
4. Povinnost mlčenlivosti	12
5. Povinnosti advokáta ve vztahu ke konkrétnímu klientovi	13
5.1. Sledované činnosti.....	13
5.2. Identifikace klienta.....	14
5.2.1. Okamžik identifikace.....	14
5.2.2. Požadované identifikační údaje.....	16
5.2.3. Politicky exponovaná osoba (PEP).....	17
5.2.4. Osoby podléhající mezinárodním sankcím.....	19
5.3. Kontrola klienta a obchodu/obchodního vztahu.....	20
5.3.1. Okamžik provádění kontroly.....	20
5.3.2. Obsah kontroly – získání a vyhodnocení.....	21
5.3.3. Skutečný majitel právnické osoby.....	22
5.3.4. Oznámení nesrovnalostí.....	23
5.4. Kontrola platnosti a úplnosti získaných informací.....	24
5.5. Zesílená identifikace a kontrola klienta.....	25
5.6. Náhradní způsoby identifikace a kontroly.....	26
5.6.1. Přehled způsobů identifikace.....	26
5.6.2. Převzetí identifikace.....	28
5.6.3. Elektronická identifikace rizik a využití dalších způsobů dálkové identifikace.....	29
5.7. Dokumentace a uložení dokumentace.....	30
6. Hodnocení rizik	32
6.1. Typologie klienta z hlediska rizik.....	32
6.2. Typologie služeb z hlediska rizik.....	33
6.3. Rizika ML/TF – obecná.....	34
6.3.1. Geografická rizika.....	34
6.3.2. Rizika na straně klienta.....	35
6.3.3. Rizika – rizikové faktory podle typu obchodu.....	35
6.4. Konkrétní znaky podezřelosti.....	36
6.5. Okolnosti snižující nebo zvyšující rizikovost.....	37
7. Podezřelý obchod	38
8. Reakce na zjištěné problémy	40
8.1. Neuskutečnění obchodu/nenavázání obchodního vztahu.....	40
8.2. Ohlášení podezřelého obchodu.....	40
8.3. Odklad splnění příkazu klienta.....	43
8.4. Plnění informační povinnosti.....	44
9. Závaznost a účinnost systému vnitřních zásad	45
Metodická informace II. – Přílohy	1
Příloha č. 1 - vzor poučení klienta.....	1
Příloha č. 2 - vzor identifikačního dotazníku fyzické osoby.....	2
Příloha č. 3 - vzor identifikačního dotazníku fyzické osoby podnikající.....	4
Příloha č. 4 - vzor identifikačního dotazníku právnické osoby.....	6
Příloha č. 5 - záznam o kontrole klienta.....	9
Příloha č. 6 - seznam států se srovnatelnou AML úpravou.....	11
Příloha č. 7 - seznam vysoce rizikových třetích zemí.....	12
Příloha č. 8 - aktuální seznam vnitrostátních PEP.....	13
Příloha č. 9 - formulář oznámení podezřelého obchodu.....	15

1. Seznam právních předpisů a zkratk

1.1. Prameny

AMLZ	Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů
ZPMS	Zákon č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí, ve znění pozdějších předpisů
ZESM	Zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů
ZA	Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů
TZ	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
VSVZ	Vyhláška č. 67/2018 Sb., o některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu
NVMS	Nařízení vlády č. 210/2008 Sb., k provedení zvláštních opatření k boji proti terorismu
IV. AML směrnice	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES
V. AML směrnice	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/843 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice (EU) 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu a směrnice 2009/138/ES a 2013/36/EU
Nařízení Komise o vysoce rizikových třetích zemích	Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1675 ze dne 14. července 2016, kterým se směrnice (EU) 2015/849 Evropského parlamentu a Rady doplňuje o identifikaci vysoce rizikových třetích zemí se strategickými nedostatky
GDPR	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)
Zákon o bankovní identitě	Zákon č. 49/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
Zákon o elektronické identifikaci	Zákon č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci, ve znění pozdějších předpisů
ZOB	Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů

Nařízení eIDAS	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES
Usnesení o úschovách	Usnesení představenstva České advokátní komory č. 7/2004 Věstníku ze dne 28. června 2004, o provádění úschov peněz, cenných papírů a jiného majetku klienta advokátem
AML usnesení	Usnesení představenstva České advokátní komory č. 2/2008 Věstníku ze dne 11. září 2008, kterým se stanoví podrobnosti o povinnostech advokátů a postupu kontrolní rady České advokátní komory ve vztahu k zákonu o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

Dalšími orgány/institucemi vydávajícími metodické pokyny, doporučení, stanoviska, hodnotící zprávy v oblasti **AML/CFT** jsou:

- a) **FATF** – vydává standardy v oblasti AML/CFT (v současné době čtyřicet Doporučení pro AML/CFT a jedno pro hodnocení rizik a rizikově orientovaný přístup), vydává seznam vysoce rizikových třetích zemí a zemí se strategickými nedostatky v oblasti AML/CFT,¹ který se z valné většiny překrývá se seznamem dle nařízení Komise o vysoce rizikových třetích zemích, je nutné je respektovat oba (konsolidovanou verzi lze nalézt na stránkách FAÚ)
- b) **Moneyval** – provádí mezinárodní hodnocení plnění AML/CFT povinností jednotlivými členskými státy
- c) **FAÚ** – národní finanční zpravodajská jednotka a dohledový a regulatorní orgán v oblasti AML/CFT, vydává metodické pokyny a stanoviska,² je koordinátorem NRA (*National Risk Assessment*) – obecná část je veřejná, jednotlivé oblasti podle typu povinných osob jsou neveřejné, lze si je vyžádat. Mezi nejdůležitější metodické pokyny a stanoviska FAÚ pro advokáty patří:
 - (i) Metodický pokyn k uplatňování mezinárodních sankcí v souvislosti s financováním terorismu,
 - (ii) Metodický pokyn o provádění některých omezujících opatření vůči osobám, subjektům a orgánům, na které se vztahují rozhodnutí Rady bezpečnosti OSN,
 - (iii) Metodický pokyn o zjišťování skutečného majitele povinnými osobami,
 - (iv) Metodický pokyn – Opatření vůči politicky exponovaným osobám (obsahuje i vnitrostátní seznam funkcí politicky exponovaných osob),
 - (v) Metodický pokyn – Kopírování průkazů totožnosti,
 - (vi) Seznam vysoce rizikových třetích zemí,
 - (vii) Stanovisko k uplatňování povinností podle AML zákona ve vztahu k advokátním úschovám.

Tyto metodické pokyny a informace lze využít jako podklady pro případné řešení problémů nebo vlastní hodnocení rizik.

¹ Např. <https://www.fatf-gafi.org/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/documents/call-for-action-february-2021.html>

² [Právní agenda národní | FAÚ MF ČR \(financnianalytickyurad.cz\)](#)

1.2. Další zkratky

AML/CFT	Opatření v oblasti předcházení legalizaci výnosů z trestné činnosti, financování terorismu, přičemž za financování terorismu se považuje i financování šíření zbraní hromadného ničení (proliferace)
ML/FT	Legalizace výnosů z trestné činnosti/financování terorismu (Money Laundering/Financing of Terrorism)
ČAK	Česká advokátní komora
ČNB	Česká národní banka
EHP	Evropský hospodářský prostor
EU	Evropská unie
FATF	The Financial Action Task Force
FAÚ	Finanční analytický úřad
HRTC	Vysoce riziková třetí země
NNO	Nestátní nezisková organizace
NRA	Národní hodnocení rizik
OP	Občanský průkaz
OPO	Oznámení podezřelého obchodu
OR	Obchodní rejstřík
OVS	Orgány veřejné správy
PEP	Politicky exponovaná osoba (Politically Exposed Person)
RBA	Rizikově orientovaný přístup (Risk-based Approach)
RES	Registr ekonomických subjektů
RSM	Registr skutečných majitelů nebo obdobný registr podle cizího práva
SVZ	System vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření k naplnění povinností stanovených AML zákonem
VR	Veřejný rejstřík
ŽL	Živnostenský list

2. Vymezení pojmů

Legalizace výnosů z trestné činnosti (ML)	<p>Jednání sledující zakrytí nezákonného původu jakékoliv ekonomické výhody vyplývající z trestné činnosti s cílem vzbudit zdání, že jde o majetkový prospěch nabytý v souladu se zákonem; uvedené jednání spočívá zejména:</p> <p>a) v přeměně nebo převodu majetku s vědomím, že pochází z trestné činnosti, za účelem jeho utajení nebo zastření jeho původu nebo za účelem napomáhání osobě, která se účastní páčání takové činnosti, aby unikla právním důsledkům svého jednání,</p> <p>b) v utajení nebo zastření skutečné povahy, zdroje, umístění, pohybu majetku nebo nakládání s ním nebo změny práv vztahujících se k majetku s vědomím, že tento majetek pochází z trestné činnosti,</p> <p>c) v nabytí, držení, použití majetku nebo nakládání s ním s vědomím, že pochází z trestné činnosti, nebo</p> <p>d) ve zločinném spolčení osob nebo jiné formě součinnosti za účelem jednání uvedeného pod písmeny a), b) nebo c).</p>
Klient	<p>Osoba, s jejímž majetkem může povinná osoba nakládat, již je poskytována služba nebo v jejíž prospěch se obchod nebo obchodní vztah provádí.</p>
Financování terorismu (FT)	<p>a) Shromažďování nebo poskytnutí peněžních prostředků nebo jiného majetku s vědomím, že bude, byť i jen zčásti, použit ke spáchání trestného činu teroru (§ 312 TZ), teroristického útoku (§ 311 TZ), účasti na teroristické skupině (§ 312a TZ), podpory a propagace terorismu (§ 312e TZ) nebo trestného činu vyhrožování teroristickým činem (§ 312f TZ) nebo trestného činu, který má umožnit nebo napomoci spáchání takového trestného činu, nebo k podpoře osoby nebo skupiny osob připravujících se ke spáchání takového trestného činu, nebo</p> <p>b) jednání vedoucí k poskytnutí odměny nebo odškodnění pachatele trestného činu teroru, teroristického útoku, účasti na teroristické skupině, podpory a propagace terorismu nebo trestného činu vyhrožování teroristickým činem nebo trestného činu, který má umožnit nebo napomoci spáchání takového trestného činu, nebo osoby pachateli blízké ve smyslu trestního zákona, nebo sbírání prostředků na takovou odměnu nebo na odškodnění,</p> <p>c) financování šíření zbraní hromadného ničení.</p>
Financování šíření zbraní hromadného ničení (proliferace)	<p>Shromažďování nebo poskytnutí peněžních prostředků nebo jiného majetku s vědomím, že bude, byť i jen zčásti, použit šířitelem zbraní hromadného ničení nebo bude použit na podporu šíření takových zbraní v rozporu s požadavky mezinárodního práva.</p>
Bankovní identita	<p>Prostředek pro elektronickou identifikaci dle § 8a AMLZ [podle ZOB jde o záznam o konkrétní fyzické osobě v informačním systému banky, který je ověřen a sjednocen se záznamy v základním registru osob vedeném státem a s nímž je spjat technický (fyzický) prostředek pro elektronickou identifikaci sloužící k ověření totožnosti (a následně autentizaci) vydaný bankou v rámci kvalifikovaného systému podle ZOB].</p>
Obchod	<p>Každé jednání povinné osoby jednající v tomto postavení s jinou osobou, pokud takové jednání směřuje k nakládání s majetkem této jiné osoby jednající v tomto postavení nebo k poskytnutí služby této jiné osobě. Je-li obchod rozdělen na několik samostatných plnění, která spolu souvisí, je hodnotou obchodu součet hodnoty těchto plnění.</p> <p>V textu je používán rovněž výraz „transakce“, jež je pro účely této metodiky synonymem pojmu obchod.</p>

Obchodní vztah	Smluvní vztah mezi povinnou osobou jednajícím v tomto postavení a jinou osobou, jehož účelem je nakládání s majetkem této jiné osoby nebo poskytování služeb této jiné osobě, jestliže je při vzniku smluvního vztahu s přihlédnutím ke všem okolnostem zřejmé, že bude trvající nebo bude obsahovat opakující se plnění.
Podezřelý obchod	Obchod uskutečněný za okolností vyvolávajících podezření ze snahy o legalizaci výnosů z trestné činnosti nebo podezření, že v obchodu užitá prostředky jsou určeny k financování terorismu, nebo že obchod jinak souvisí nebo je spojen s financováním terorismu, anebo jiná skutečnost, která by mohla takovému podezření nasvědčovat. (blíže viz kapitola 7.)
Politicky exponovaná osoba (PEP)	(a) Fyzická osoba, která je nebo byla ve významné veřejné funkci s celostátním nebo regionálním významem (tzv. vnitrostátní PEP), jako je zejména hlava státu, předseda vlády, vedoucí ústředního orgánu státní správy a jeho zástupce (náměstek, státní tajemník), člen parlamentu, člen řídicího orgánu politické strany, vedoucí představitel územní samosprávy, soudce nejvyššího soudu, ústavního soudu nebo jiného nejvyššího justičního orgánu, proti jehož rozhodnutí obecně až na výjimky nelze použít opravné prostředky, člen bankovní rady centrální banky, vysoký důstojník ozbrojených sil nebo sboru, člen nebo zástupce člena, je-li jím právnická osoba, statutárního orgánu obchodní korporace ovládané státem, velvyslanec nebo vedoucí diplomatické mise, anebo fyzická osoba, která obdobnou funkci vykonává nebo vykonávala v jiném státě, v orgánu Evropské unie anebo v mezinárodní organizaci (tzv. zahraniční PEP), (b) fyzická osoba (tzv. odvozený PEP), která je (i) osobou blízkou k osobě uvedené v písmenu (a), (ii) společníkem nebo skutečným majitelem stejné právnické osoby, popřípadě svěřenského fondu, jako osoba uvedená v písmenu a), nebo je o ní povinné osobě známo, že je v jakémkoli jiném blízkém podnikatelském vztahu s osobou uvedenou v písmenu a), nebo (iii) skutečným majitelem právnické osoby, popřípadě svěřenského fondu, o kterých je povinné osobě známo, že byly vytvořeny ve prospěch osoby uvedené v písm. a). (blíže viz kapitola 5.2.3. a příloha č. 8)
Průkaz totožnosti	Doklad vydaný orgánem veřejné správy, v němž je uvedeno jméno a příjmení, datum narození a z něhož je patrná podoba, popřípadě i jiný údaj umožňující identifikovat osobu, která doklad předkládá, jako jeho oprávněného držitele.
Příkaz klienta	Každý úkon klienta, na jehož základě má povinná osoba nakládat s majetkem.
Sankcionovaná osoba	Osoba, vůči níž Česká republika uplatňuje mezinárodní sankce.
Skutečný majitel	a) Skutečný majitel podle ZESM nebo b) fyzická osoba, za kterou se obchod provádí. (blíže viz kapitola 5.3.3.)
Sledované činnosti	Takové činnosti při výkonu advokacie, při jejichž výkonu je advokát povinnou osobou a je povinen uplatňovat AML opatření. (blíže viz kapitola 5.1.)

Státy se srovnatelnou AML úpravou	Státy, které v oblasti boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu stanovují povinnosti rovnocenné požadavkům práva Evropské unie, a mají rovnocennou úroveň dohledu na dodržování těchto povinností. (viz příloha č. 6)
Úvěrová nebo finanční instituce	<p>Úvěrovou institucí je:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. banka, 2. spořitelní a úvěrní družstvo <p>Finanční institucí (pokud není úvěrovou institucí) je:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. centrální depozitář, osoba vedoucí evidenci navazující na centrální evidenci zaknihovaných cenných papírů vedenou centrálním depozitářem, osoba vedoucí samostatnou evidenci investičních nástrojů, osoba vedoucí evidenci navazující na samostatnou evidenci investičních nástrojů, 2. organizátor trhu s investičními nástroji, 3. osoba s povolením k poskytování investičních služeb, 4. osoba oprávněná k provádění administrace investičního fondu anebo zahraničního investičního fondu, právnická osoba, která spravuje majetek způsobem srovnatelným s obhospodařováním investičního fondu a penzijní společnosti, 5. osoba oprávněná k poskytování platebních služeb nebo vydávání elektronických peněz, 6. osoba oprávněná k poskytování leasingu, záruk, úvěrů nebo peněžitých zápůjček anebo k obchodování s nimi, 7. osoba oprávněná ke zprostředkování spoření, leasingu, úvěrů nebo peněžitých zápůjček, 8. pojišťovna, zajišťovna, pojišťovací zprostředkovatel a samostatný likvidátor pojistných událostí při výkonu činností souvisejících s provozováním životního pojištění, 9. osoba, která vykupuje dluhy nebo pohledávky anebo s nimi obchoduje, 10. osoba oprávněná ke směnářenské činnosti podle zákona o směnářské činnosti, 11. osoba neuvedená v bodech 1 až 10, oprávněná k provádění nebo zprostředkování poštovních služeb, jejichž účelem je dodání poukázané peněžní částky, 12. osoba oprávněná k poradenské činnosti pro podnikatele ve věcech kapitálové struktury, průmyslové strategie nebo k poradenství a službám v oblasti fúzí a koupě obchodních závodů, 13. osoba poskytující služby peněžního makléřství, 14. osoba poskytující služby úschovy cenností nebo pronájmu bezpečnostních schránek.
Vysoce riziková třetí země	Země vykazující vysoké riziko praní peněz nebo financování terorismu, vždy alespoň země označené FATF či nařízením Komise o vysoce rizikových třetích zemích jako země, které nemají účinné systémy pro boj proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, anebo se podílí na nelegálním šíření zbraní hromadného ničení. (viz příloha č. 7)

3. Povinnosti advokáta – obecně ve vztahu k AML/CFT

Při výkonu sledovaných činností má advokát tyto povinnosti:

3.1. Zavedení a uplatňování strategií a postupů vnitřní kontroly a komunikace k řízení AML rizik na základě tohoto metodického pokynu nebo vlastního SVZ

Advokát uplatňuje v rámci své podnikatelské činnosti strategie a postupy stanovené na základě tohoto systému vnitřních zásad (SVZ) nebo SVZ, který pro tyto účely sám vytvoří.

Základním principem v oblasti AML/CFT je rizikově orientovaný přístup, tedy přístup založený na znalostech a hodnocení ML/FT rizik vlastní podnikatelské činnosti a vlastní nebo přicházející klientely, který by mu měl umožnit:

- na základě vlastních znalostí identifikovat rizika vlastní podnikatelské činnosti,
- lépe soustředit zdroje lidské i finanční v závislosti na rizikovosti situace,
- aplikovat na konkrétní rizika konkrétní, jim přiměřená opatření k jejich zmírnění.

Advokát je povinen zajistit, aby dodržování povinností v oblasti AML/CFT bylo ve stejném rozsahu uplatňováno ve všech jeho pobočkách i dceřiných společnostech, včetně těch zřízených ve třetích zemích, v nichž takový postup není vyžadován.

3.2. Určení osoby odpovědné pro účely AML/CFT, určení kontaktní osoby

Povinnou a odpovědnou osobou je vždy advokát. Je-li advokát účasten sdružení podle § 14 ZA, nese každý z účastníků sdružení tuto povinnost samostatně. Oprávnění k převzetí identifikace a kontroly klienta tím nejsou dotčena.

Provádí-li sledované činnosti advokátní společnost (§ 15 ZA), lze odpovědnosti v rámci společnosti rozdělit. Nedojde-li ke zřetelnému rozdělení pravomocí, je odpovědným statutární orgán společnosti. Oprávnění dozorčích orgánů (ČAK, FAÚ prostřednictvím ČAK) požadovat po kterémkoliv z nich plnění informační povinnosti tím není dotčeno.

Povinnou osobou může být advokát:

- a) který byl statutárním orgánem odpovědnou osobou ve vztahu k AML pověřen, a není-li takového pověření,
- b) který vykonává advokacii prostřednictvím majetkové účasti na společnosti, pokud opatření AML souvisí s jím vykonávanou činností (který poskytuje služby ve vztahu k posuzované transakci/obchodu nebo obchodnímu vztahu),
- c) ve vztahu k obecným povinnostem pak statutární orgán společnosti.

Jsou-li sledované činnosti vykonávány pobočkou advokátní společnosti nebo její dceřinou společností, je povinnou osobou advokát, který tuto pobočku nebo dceřinou společnost řídí nebo dává pokyn ke konkrétním obchodům, pro účely AML se tato pobočka nebo dceřiná společnost považuje za jeho pobočku nebo dceřinou společnost.

Advokát je povinen určit kontaktní osobu pro účely plnění povinností v oblasti AML/CFT (§ 22 AMLZ). Kontaktní osobou může být pouze advokát.

Určení lze učinit:

- prohlášením ve vztahu ke klientovi (například oznámení v rámci poučení o ochraně osobních údajů nebo v jeho rámci, je-li součástí smlouvy o poskytování právních služeb) a dozorčímu orgánu,
- zveřejněním na internetových stránkách.

V případě, že advokát neurčí kontaktní osobu, platí, že plní její funkci sám.

Určení musí obsahovat kontaktní údaje sloužící k bezprostřednímu spojení s kontaktní osobou, jakož i informace, zda a jakým způsobem se s ní lze spojit mimo běžnou pracovní dobu.

3.3. Školení zaměstnanců

Advokát je povinen zajistit **proškolení zaměstnanců**, kteří se mohou při výkonu své pracovní činnosti setkat s podezřelými obchody:

- a) nejméně jednou v průběhu 12 kalendářních měsíců,
- b) před zařazením nového zaměstnance na takové pracovní místo.

Obsahem školení je:

- a) typologie a znaky podezřelých obchodů,
- b) požadavky pro provádění identifikace a kontroly klienta,
- c) postupy při zjišťování rizikových faktorů klienta,
- d) postupy při zjištění podezřelého obchodu.

Obsahem školení by mělo být rovněž **upozornění na oba druhy zákonné povinnosti mlčenlivosti** – viz kapitola 4. této metodiky.

Povinnosti proškolení podléhají všechny osoby, které by při činnosti advokáta jako povinné osoby mohly přijít do kontaktu s danou problematikou, včetně osob, které pracují pro advokáta na základě jiného než pracovního poměru, včetně:

- advokátů pracujících pro povinnou osobu na základě dohody o trvalé spolupráci nebo v jiné formě spolupráce,
- advokátních koncipientů,
- dalších odborných pracovníků advokátní kanceláře,
- jiných osob pracujících na základě DPP a DPČ,
- studentů a stážistů,
- subdodavatelů advokáta.

Advokát vede **evidenci** účasti a obsahu školení, jíž uchovává nejméně po dobu pěti let.

3.4. Poučení klienta o zpracování osobních údajů v souvislosti s plněním povinností v oblasti AML/CFT

Před shromažďováním údajů potřebných k identifikaci a kontrole klienta před uzavřením obchodu nebo obchodního vztahu je advokát povinen klienta poučit o tom, že zpracování osobních údajů je prováděno za účelem plnění zákonných povinností, konkrétně pak plnění povinností, které má advokát podle AMLZ.

Poučení o zpracování osobních údajů musí obecně obsahovat:

- a) vymezení rozsahu zpracovávaných údajů,
- b) určení doby zpracování údajů,
- c) vymezení účelu zpracování údajů,
- d) upozornění na formu zpracování údajů (jejich zaznamenávání, pořizování kopií listin, kopií dokladů, hodnocení, archivace),
- e) poučení o právech nositele údajů o jeho možnostech zpracování údajů omezit nebo vyloučit,
- f) poučení o předávání osobních údajů,
- g) poučení o orgánu dozoru.

Poučení o AML/CFT jako účelu zpracování by mělo být pouze obecné, bez uvedení konkrétních informací o postupu advokáta při plnění opatření v této oblasti. **Je zejména vyloučeno, aby poučení o zpracování osobních údajů obsahovalo údaje o povinnosti advokáta podle § 18 AMLZ (oznámení podezřelého obchodu), § 20 AMLZ (odklad splnění příkazu klienta) a § 24 AMLZ (plnění informační povinnosti vůči FAÚ).**

Poučení lze provést a zaznamenat:

- a) na webových stránkách advokátní kanceláře,
- b) jako součást smlouvy o poskytování právních služeb,

- c) samostatným informačním dokumentem,
- d) v rámci vyplňování identifikačního formuláře.

Poučení je možné spojit s obecným poučením klienta o nakládání s osobními údaji při uzavírání smlouvy o poskytování právních služeb.

Poučení je třeba uchovávat v příslušné AML dokumentaci (spise). **Poučení by nemělo být součástí clientského spisu**, aby v případě kontroly plnění AML povinností advokátem nebyla porušena povinnost mlčenlivosti advokáta.

Poučení může být písemné i ústní, splnění povinnosti poučit klienta musí být zachyceno pro případnou kontrolu. Lze jej učinit i na dálku. Není-li poučení součástí uzavřené smlouvy, doporučuje se mít poučení nebo záznam o něm od klienta podepsané.

Vzor poučení tvoří Přílohu č. 1.

4. Povinnost mlčenlivosti

Při poskytování právních služeb má advokát povinnost mlčenlivosti v rozsahu stanoveném § 21 zákona o advokacii. V souvislosti s plněním AML povinností při výkonu sledovaných činností se advokát nemůže dovolávat povinnosti mlčenlivosti:

1. při provádění identifikace a kontroly klienta,
2. při podávání OPO,
3. při plnění informační povinnosti podle AMLZ a ve vztahu ke kontrole dodržování jeho povinností.

Advokát má povinnost mlčenlivosti v rozsahu § 38 odst. 1 AMLZ, tj. o skutečnostech týkajících se oznámení a šetření podezřelého obchodu, úkonů učiněných ČAK nebo FAÚ nebo plnění informační povinnosti podle § 24 AMLZ. Tuto povinnost mlčenlivosti mají i zaměstnanci advokáta a osoby pracující pro něj v jiném než pracovněprávním poměru, o tom je advokát povinen je poučit. Tuto povinnost má advokát v plném rozsahu **i ve vztahu ke svému klientovi**. Této povinnosti mlčenlivosti se nelze dovolávat vůči orgánům vymezeným v ust. § 39 AMLZ, zejména pak vůči Kontrolní radě ČAK nebo jejím členům při výkonu dozoru, kárným orgánům pojednávajícím kárné provinění nebo přestupek advokáta na úseku AMLZ.

Advokát není ve vztahu ke klientovi povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech uvedených v § 38 odst. 1, pokud mají být tyto skutečnosti klientovi sděleny ve snaze odradit ho od zapojení se do nedovolené činnosti. Tato výjimka se nevztahuje na již podané OPO, ani úkony FAÚ (Kontrolní rady ČAK) v souvislosti s prověřováním jiných OPO nebo při výkonu kontrolní činnosti.

Podle ust. § 27 odst 1 AMLZ advokát nesmí použít informace o klientovi, které získal od klienta nebo jakýmkoliv jiným způsobem během nebo v souvislosti s:

- a) poskytováním právních porad nebo následným ověřováním právního postavení klienta, a to bez ohledu na to, zda následně advokát vykonává ve vztahu ke klientovi jakoukoliv zástupčí činnost; právní poradou spadající pod tuto výjimku tak zde může být jakákoli porada, při níž nečiníme za klienta nebo pro něj právní jednání,
 - b) obhajobou klienta v trestním řízení, včetně řízení o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení ve věcech soudnictví ve věcech mladistvých,
 - c) zastupováním klienta v řízení před soudy, nebo
 - d) poskytováním jakýchkoliv právních porad týkajících se řízení uvedených v písmenech b) a c), a to bez ohledu na to, zda tato řízení již byla zahájena či nikoliv nebo zda již byla ukončena
- **při provádění kontroly klienta** (§ 9 AMLZ),
 - **při řešení nesrovnalostí v registru skutečných majitelů** (§ 15a AMLZ),
 - **v oznámení podezřelého obchodu** (§ 18 AMLZ),
 - **při plnění informační povinnosti podle AMLZ** (§ 24 AMLZ),
 - **při výkonu správního dozoru ze strany ČAK a řízení o přestupku před ČAK** (§ 37 odst. 2 a 3 AMLZ).

Výjimky nelze využít při zastupování před orgány veřejné správy, včetně zastupování před správcem daně.

Totožně jako informace nesmí advokát použít dokumenty nebo jejich kopie, které při těchto činnostech získal. Tyto údaje a dokumenty lze využít při identifikaci klienta.

5. Povinnosti advokáta ve vztahu ke konkrétnímu klientovi

1. Při poskytování služeb, které jsou sledovanými činnostmi, je advokát povinen provést:

- poučení klienta (viz kapitola 3.4.),
- identifikaci klienta (viz kapitola 5.2.),
- zjištění skutečného majitele (viz kapitola 5.3.3.),
- ověření, zda klient, skutečný majitel nebo osoba jednající za klienta v daném obchodu/obchodním vztahu není PEP nebo zda tyto osoby a osoby v majetkové nebo řídicí struktuře klienta nepodléhají mezinárodním sankcím (viz kapitoly 5.2.3. a 5.2.4.)

2. Ve většině případů vznikne advokátovi i povinnost:

- kontroly klienta, jež zahrnuje hodnocení jeho rizik (viz kapitola 5.3.).

3. Ve zvláštních případech může advokátu vzniknout povinnost:

- odmítnout pokyn klienta (neuskutečnit obchod), (viz kapitola 8.1.),
- odložit splnění příkazu klienta (viz kapitola 8.3.),
- oznámit podezřelý obchod (viz kapitola 8.2.).

5.1. Sledované činnosti

Advokát provádí identifikaci a kontrolu klienta a plní další opatření stanovená AMLZ při:

- a) úschově peněz, cenných papírů nebo jiného majetku svého klienta,
- b) jestliže klientem požadované služby mají spočívat nebo spočívají v jednání za klienta nebo pro něho při:
 1. obstarávání koupě nebo prodeje nemovité věci nebo obchodního závodu anebo jeho části,
 2. správě peněz, cenných papírů, obchodních podílů nebo jiného majetku svého klienta, včetně jednání za klienta nebo pro něho v souvislosti se zřízením účtu u úvěrové instituce nebo zahraniční úvěrové instituce anebo účtu cenných papírů a správou takového účtu,
 3. zakládání, řízení nebo provozování obchodní korporace, podnikatelského seskupení nebo jiného obdobného útvaru, a to bez ohledu na to, zda se jedná o právnickou osobu, či nikoliv, jakož i získávání a shromažďování peněžních prostředků nebo jiných penězi ocenitelných hodnot za účelem založení, řízení nebo ovládání takové korporace, seskupení nebo útvaru,
 4. zakládání nebo správě svěřenského fondu nebo jemu svou strukturou nebo funkcemi podobného zařízení řídicího se právem jiného státu (dále jen „svěřenský fond“), jakož i získávání a shromažďování peněžních prostředků nebo jiných penězi ocenitelných hodnot pro svěřenský fond nebo za účelem jeho založení nebo správy, nebo
 5. inkasu, platbách, převodech, vkladech nebo výběrech prováděných při bezhotovostním i hotovostním platebním styku, anebo jakémkoli jiném jednání, které směřuje k pohybu peněz nebo jej přímo vyvolá,

- c) poskytování právní pomoci nebo finančně ekonomických rad ve věcech daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění, jakož i ve věcech, které s nimi přímo souvisejí, podle zákona o daňovém poradenství (tj. vystupuje-li jako daňový poradce podle zvláštního zákona),
- d) jestliže jeho další podnikatelská činnost spočívá v některé další činnosti uvedené v § 2 AMLZ, aniž by šlo o jednání za klienta nebo pro něj (např. zakládání a prodej ready-made společností nebo svěřenských fondů, poskytování sídla, adresy, popřípadě i dalších s tím souvisejících služeb pro jinou právnickou osobu, výkon funkce svěřenského správce, jednání jako pověřený akcionář pro jinou osobu, pokud tato není společností, jejíž cenné papíry jsou přijaty k obchodování na evropském regulovaném trhu a která podléhá požadavkům na zveřejnění informací rovnocenným požadavkům práva Evropské unie, obchodování s pohledávkami, apod.).

Jednáním **pro klienta** se rozumí jakékoliv **jednání ve prospěch klienta** (bez současného požadavku na jeho zastupování). Budou tím pokryty služby podřaditelné pod body 1. až 5. v rámci ustanovení § 2 odst. 1 písm. g) AMLZ [výčet zde pod písm. b)], kde nedojde ani k jednání „jménem klienta“, nebo „na jeho účet“, resp. „za něho“.

Jednáním **pro klienta** se tedy rozumí takové jednání, kdy advokát konstruuje, vytváří nebo pomáhá s vytvářením struktury transakce/jejího řešení nebo následně provádění transakce, řídí nebo koordinuje její realizaci, anebo se její realizace účastní jiným způsobem, a to opět v pěti výše uvedených případech (písm. b) body 1. až 5.). Podmínkou je zde, aby předmět transakce, kterým je formálně výše popsaná sledovaná činnost, představoval transakci ve smyslu AMLZ, tedy transakci, jejímž předmětem je:

- a) přeměna nebo převod majetku,
- b) zdroj, umístění, nakládání s majetkem nebo s právy k němu, zejména pak kroky směřující k jejich zastření nebo zatajení,
- c) nakládání, držení nebo užívání majetku,
- d) jiné kroky, které mohou jednání pod body a) až c) ovlivnit.

Patří sem všechny kroky zahrnující změnu majetkového uspořádání, struktury, transformace majetkových hodnot anebo změnu jejich beneficenta (vlastníka, obmyšleného, oprávněného uživatele atd.). Předmětem sledovaných činností jsou rovněž dílčí kroky, které směřují ke změně majetkového uspořádání (transformaci majetku, beneficenta), pokud jej přímo vyvolají (sepis zakladatelského ujednání, sepis smlouvy o převodu obchodního podílu apod.).

5.2. Identifikace klienta

Účelem identifikace klienta je vyloučit situaci, kdy by advokát poskytoval služby anonymní osobě, osobě s falešnou identitou, primárně pak osobě zneužívající jeho služby k praní peněz nebo financování terorismu, tedy aby zabránil zneužívání svých služeb a statusu advokáta. Význam identifikace spočívá především v zajištění stop po přesunech majetku.

5.2.1. Okamžik identifikace

Identifikaci je třeba provést **před zahájením poskytování právních služeb spočívajících ve sledovaných činnostech**, resp. před navázáním smluvního vztahu, jehož předmětem takové služby budou.

Identifikaci je třeba provést:

- je-li zřejmé, že hodnota obchodu překročí 1 000 eur,
- bez ohledu na výše uvedený limit je identifikaci třeba provést:
 - jde-li o vznik obchodního vztahu,
 - jde-li o podezřelý obchod,
 - je-li předmětem obchodu nákup kulturních památek, předmětů kulturní hodnoty, použitého zboží nebo zboží bez dokladu o jeho nabytí, přijímání věcí do zástavy,
 - jde-li o výplatu zůstatku zrušeného vkladu z vkladní knížky na doručitele.

Obchodem je zde nutné vnímat sledovanou činnost, na jejíž realizaci se advokát u klienta podílí, anebo k níž přispívá, hodnotou obchodu je zde celý obchodní vztah nebo činnost klienta v souvislosti se službou, která je mu poskytována advokátem. Výši hodnoty takového obchodu (tedy zda daný jednorázový obchod mimo obchodní vztah překročí 1 000 eur) určuje „hodnota předmětu plnění“ (nikoliv výše odměny advokáta za poskytnuté služby). Uvedené lze vykládat tak, že pokud je např. předmětem (jednorázové) služby obstarání prodeje movité věci ve výši přesahující 1 000 eur (identifikace), resp. 15 000 eur (kontrola), což z povahy věci vždy bude, je advokát povinen provést identifikaci, resp. kontrolu klienta, s ohledem na hodnotu této věci, nikoli s ohledem na výši odměny za poskytnutí této služby klientovi.

Obsahem identifikace je:

1. zjištění, zaznamenání a ověření fyzické identity klienta a osoby jednající za něho (viz kapitola 5.2.),
2. ověření, zda klient nebo jeho skutečný majitel není PEP (viz kapitola 5.2.3.) nebo osobou podléhající mezinárodním sankcím (viz kapitola 5.2.4.),
3. ověření, zda klient jedná sám za sebe anebo za jinou osobu.

Součástí ověření fyzické identity je u první identifikace rovněž porovnání fotografie v identifikačním průkazu s osobou v její fyzické přítomnosti, tzv. ztotožnění.

U první identifikace je nahrazení ověření za fyzické přítomnosti (tzv. *face to face*) ověřením prostřednictvím jakékoliv komunikační platformy (Skype, FaceTime, Whatsapp, Microsoft Teams apod.) **zakázáno**.

Identifikaci je nezbytné provádět **na základě průkazu totožnosti**, jímž se rozumí doklad vydaný orgánem veřejné správy, v němž je uvedeno jméno a příjmení, datum narození a z něhož je patrná podoba, popřípadě i jiný údaj umožňující identifikovat osobu, která doklad předkládá, jako jeho oprávněného držitele. Všechny zákonem požadované údaje lze doložit v kombinaci s jiným dokladem, případně jinou listinou nebo nelze-li jinak, prohlášením klienta.

Pouhé získání kopie průkazu totožnosti nebo úřední ověření podpisu fyzické osoby bez dalšího nepostačuje pro účely identifikace dle AMLZ.

5.2.2. Požadované identifikační údaje

Identifikovaný subjekt	Zjišťované údaje	Doplňující údaje	Doklady – platné	Pozn.
Fyzická osoba	<ul style="list-style-type: none"> všechna jména a příjmení rodné číslo, nebylo-li přiděleno, datum narození (i u slovenských občanů), místo narození, pohlaví³ trvalý nebo jiný pobyt státní občanství 	<ul style="list-style-type: none"> kontaktní údaje podle potřeby obchodu/ /obchodního vztahu (zejm. číslo telefonu, e-mailová adresa) povolání, zaměstnání, zaměstnavatel 	<ul style="list-style-type: none"> OP nebo pas doklad, který je vydaný orgánem veřejné správy a obsahuje fotografii a nejméně jméno, příjmení a datum narození kombinace dokladů 	<ul style="list-style-type: none"> Vždy je třeba zaznamenat druh a číslo průkazu, stát a orgán, který jej vydal a dobu platnosti. Součástí první identifikace je ověření shody podoby s vyobrazením v průkazu totožnosti.
Fyzická osoba podnikající	<ul style="list-style-type: none"> vše shora uvedené obchodní firma, odlišující dodatek sídlo IČO 	<ul style="list-style-type: none"> další označení provozovna kontakty (zejm. korespondenční adresa, číslo telefonu, e-mailová adresa) 	<ul style="list-style-type: none"> ŽL nebo jiné podnikatelské oprávnění výpis z OR nebo jiného obdobného zahraničního seznamu/rejstříku výpis z RES 	<ul style="list-style-type: none"> dtto
Právnícká osoba	<ul style="list-style-type: none"> identifikace jednající osoby obchodní firma, název, dodatek sídlo IČO (nebo obdobné číslo přidělované v zahraničí) údaje ke zjištění a ověření totožnosti fyzické osoby, která je členem jejího statutárního orgánu v případě, že statutárním orgánem/ /členem je další právnická osoba, pak výše uvedené platí i pro tuto PO a FO za ni jednající 	<ul style="list-style-type: none"> další označení kontakty 	<ul style="list-style-type: none"> výpis z OR nebo jiného obdobného zahraničního seznamu/rejstříku OP nebo pas fyzické osoby, která za právnickou osobu jedná v daném obchodě/ /obchodním vztahu výpis z OR mateřské společnosti + kopie ident. dokladu statutárního orgánu (zástupce) 	<ul style="list-style-type: none"> Vždy je třeba zaznamenat druh a číslo průkazu, stát a orgán, který jej vydal a dobu platnosti. Je třeba fyzické přítomnosti fyzické osoby, která za právnickou osobu jedná v daném obchodu nebo při vzniku obchodního vztahu. Její první identifikace probíhá jako u identifikace klienta FO.

³ Pokud není přiděleno RČ, je třeba zaznamenat datum narození a pohlaví; pokud je RČ přiděleno, není třeba pohlaví zaznamenávat, protože je možné tuto informaci odvodit z RČ.

Svěřenský fond	<ul style="list-style-type: none"> • označení • identifikační údaje svěřenského správce v rozsahu uvedeném výše (FO/PO) 	<ul style="list-style-type: none"> • dtto 	<ul style="list-style-type: none"> • výpis z evidence svěřenských fondů • doklady správce jako u FO 	<ul style="list-style-type: none"> • Identifikuje se správce nebo jeho zástupce. Jeho první identifikace probíhá za jeho fyzické přítomnosti.
Zastoupený klient	<ul style="list-style-type: none"> • identifikace zástupce nebo opatrovníka • identifikační údaje zastoupeného 	<ul style="list-style-type: none"> • další podle charakteristiky klienta 	<ul style="list-style-type: none"> • identifikační průkaz zástupce, kopie identifikačního průkazu zastoupeného, zmocnění – originál 	<ul style="list-style-type: none"> • Identifikuje se zástupce. Jeho první identifikace probíhá za jeho fyzické přítomnosti. Není třeba fyzické přítomnosti zastoupeného.

5.2.3. Politicky exponovaná osoba (PEP)

Politicky exponovaná osoba je fyzická osoba (může jí být klient, skutečný majitel klienta nebo fyzická osoba jednající za klienta v daném obchodu nebo obchodním vztahu – tj. zástupce klienta nebo statutární orgán či člen statutárního orgánu klienta, skutečný majitel klienta):

1. která je nebo byla ve významné veřejné funkci s celostátním nebo regionálním významem (tzv. *vnitrostátní PEP*), jako je zejména:

- hlava státu, předseda vlády, vedoucí ústředního orgánu státní správy a jeho zástupce (náměstek, státní tajemník),
- člen parlamentu, člen řídicího orgánu politické strany,
- vedoucí představitel územní samosprávy,
- soudce nejvyššího soudu, ústavního soudu nebo jiného nejvyššího justičního orgánu, proti jehož rozhodnutí obecně až na výjimky nelze použít opravné prostředky,
- člen bankovní rady centrální banky, vysoký důstojník ozbrojených sil nebo sboru,
- člen nebo zástupce člena, je-li jím právnická osoba, statutárního orgánu obchodní korporace ovládané státem,
- velvyslanec nebo vedoucí diplomatické mise, anebo
- fyzická osoba, která obdobnou funkci vykonává nebo vykonávala v jiném státě, v orgánu Evropské unie anebo v mezinárodní organizaci (tzv. *zahraniční PEP*),

2. fyzická osoba (tzv. *odvozený PEP*), která je:

- osobou blízkou k osobě uvedené v bodě 1 výše ve smyslu ust. § 22 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
- společníkem nebo skutečným majitelem stejné právnické osoby, popřípadě svěřenského fondu, jako osoba uvedená v bodě 1 výše, nebo je o ní advokátovi známo, že je v jakémkoli jiném blízkém podnikatelském vztahu s osobou uvedenou v bodě 1 výše, nebo
- skutečným majitelem právnické osoby, popřípadě svěřenského fondu, o kterých je advokátovi známo, že byly vytvořeny ve prospěch osoby uvedené v bodě 1 výše.

Za blízký podnikatelský vztah se považuje taková materiální provázanost v rámci podnikatelské činnosti, kdy prospěch nebo újmu jedné osoby by mohla druhá osoba důvodně pociťovat jako prospěch či újmu vlastní.

FAÚ vydal ohledně PEP metodický pokyn č. 7 ze dne 9. října 2020,³ který obsahuje seznam konkrétních funkcí, které jsou považovány za vnitrostátní PEP (viz příloha č. 8).

Dle uvedeného metodického pokynu FAÚ lze status PEP zjistit:

- z vnitrostátního seznamu funkcí PEP,
- šetřením z otevřených zdrojů informací (internet, tisk, lokální zdroje),
- použitím některého ze systémů pro kontrolu a vyhledávání rizikových klientů, které jsou založeny na informacích z veřejných zdrojů a které jako placenou službu poskytují některé specializované podnikatelské subjekty,
- prohlášením klienta při jeho identifikaci (advokát klienta dostatečně seznámí s významem tohoto pojmu ve smyslu AMLZ a doporučuje se současně ho zavázat i k oznámení případné změny, pokud by nastala v době trvání obchodního vztahu),
- kombinací těchto zdrojů.

Opatření ve vztahu k PEP:

1. Je-li při identifikaci klienta zjištěn status PEP (na pozici klient, skutečný majitel klienta nebo fyzická osoba jednající za klienta v daném obchodu nebo obchodním vztahu), vždy se provádí kontrola klienta.
2. Je vždy třeba provést zesílenou identifikaci a kontrolu klienta.
3. Advokát v rámci kontroly přiměřeným způsobem zjišťuje **původ majetku PEP**. Zjišťován by měl být původ všeho majetku, který PEP patří, nikoliv pouze části, která je předmětem obchodu, a to ve vztahu k uvažovaným a vyhodnoceným rizikům klienta a obchodu nebo obchodního vztahu.

Za možné informační zdroje lze považovat:

- daňové přiznání,
- dokument vydaný soudem nebo orgánem veřejné správy svědčící o nabytí majetku (rozhodnutí v řízení o dědictví, rozhodnutí o přiznání dávek nebo důchodu, výpis z katastru nemovitostí, ...),
- výpis z Centrálního registru oznámení <https://cro.justice.cz/>
- dokument soukromé povahy (darovací nebo jiná smlouva, jednostranné prohlášení, výpisy z účtu klienta tvořící ucelený souhrn – představu o příjmech a výdajích klienta),
- vlastní prohlášení klienta.

Při naplňování tohoto opatření advokát vychází zejména z rizikově orientovaného přístupu (RBA). I mezi typy PEP lze rozlišovat různou míru rizika ve vztahu k poskytovaným službám. Zkoumání původu majetku pak musí být zjištěné rizikovosti nebo rizikovosti typové přiměřené.

Není-li dostatečně znám původ majetku PEP (peněžních prostředků nebo jiného majetku užitého v obchodu/obchodním vztahu), advokát obchod neuskuteční nebo obchodní vztah neuzavře, případně ukončí.

4. K uzavření obchodu/obchodního vztahu je třeba souhlas statutárního orgánu právnické osoby oprávněné k výkonu advokacie nebo jím pověřené osoby, tento souhlas musí být dán před uzavřením obchodu a tento souhlas musí být také doplněn, pokud se klient stal PEP v průběhu obchodního vztahu. Souhlas směřuje vůči klientovi a není třeba jej vyžadovat ke každému obchodnímu vztahu s již identifikovaným PEP.
5. Status PEP a kontrola podmínek obchodu s PEP podléhají pravidelnému přezkumu.

³ https://www.financnianalytickyurad.cz/download/FileUploadComponent-1750233108/1602246025_cs_metodicky-pokyn-c-7-opatreni-vuci-pep-vnitrostatni-seznam-funkci-pep.pdf

Status PEP přetrvává i po ukončení funkce, a to po takovou dobu, po kterou advokát vyhodnotí existenci rizika vyplývající z konkrétní zastávané funkce PEP, minimálně však 12 měsíců od okamžiku, kdy osoba přestala zastávat funkci, pro kterou je považována za PEP. Po uplynutí této lhůty lze přehodnotit rizika spojená s klientem PEP, což v praxi znamená rozhodnout o ukončení či zmírnění uplatňovaných zpřísněných AML opatření anebo o tom, že se status klienta – PEP nezměnil.

Opatření týkající se PEP se uplatní ve stejném rozsahu vůči klientovi, jehož skutečným majitelem je PEP, a vůči osobě, o níž je povinné osobě známo, že jedná ve prospěch PEP (např. v situaci, kdy člen statutárního orgánu je PEP, je třeba uplatňovat opatření týkající se PEP rovněž vůči dané právnické osobě).

5.2.4. Osoby podléhající mezinárodním sankcím

Mezinárodní sankce jsou v současnosti přijímány příslušnými orgány (Rada bezpečnosti OSN, Rada EU či Evropská komise) v podobě rezolucí či rozhodnutí a nařízení. Sankce stanovené v rezolucích Rady bezpečnosti OSN se v členských státech EU provádějí nejčastěji prostřednictvím rozhodnutí a nařízení Rady EU či Komise (viz nařízení Komise k mezinárodním sankcím). Pro případ, že je sankce přijata pouze Radou bezpečnosti OSN a orgány EU nepřijmou vlastní bezprostředně účinný předpis, vydá vláda ČR v rámci zmocnění zákona o provádění mezinárodních sankcí k realizaci sankcí Rady bezpečnosti OSN své nařízení (viz NVMS).

S příslušnými evropskými předpisy ohledně uplatňování mezinárodních sankcí na vybrané osoby, subjekty a orgány se lze seznámit na webové stránce:

<https://www.sanctionsmap.eu/#/main>

FAÚ vydal 23. 4. 2021 metodický pokyn č. 1 k uplatňování mezinárodních sankcí v souvislosti s financováním terorismu.⁴

V rámci identifikace klienta povinná osoba zjišťuje a zaznamenává, **zda klient není sankcionovanou osobou.**

Takto je nutné **ověřit**:

- klienta,
- osoby, které jsou oprávněny jednat jménem klienta v rámci předmětného obchodu/obchodního vztahu,
- osoby, které jsou členy statutárního orgánu klienta,
- skutečné majitele klienta,
- všechny osoby zjištěné na základě informací získaných provedeným zjišťováním řídicí a vlastnické struktury klienta.

Shoda musí být zjištěna u těchto údajů:

- jméno/název,
- národnost/státní příslušnost,
- bydliště/sídlo,
- datum narození/IČO nebo jiný identifikační znak.

⁴ https://www.financnianalytickurad.cz/download/downloads_files_cs/1619810269_cs_1619172511_cs_210423-mp-c1_final.pdf

Tuto skutečnost nelze považovat za zjištěnou pouze čestným prohlášením. Je nutné ji vždy ověřit z nezávislého zdroje, využitím komerčních systémů posuzování rizik, případně zjištěných z ověřených veřejnoprávních zdrojů, např.:

- <https://www.sanctionsmap.eu/#/main> a současně NVMS
- <https://scsanctions.un.org/search/>
- <https://www.financnianalytickyurad.cz/mezinarodni-sankce/aktualne-o-sankcich.html>

Při zjištění, že osoba v některém z těch výše uvedených postavení je osobou, vůči níž ČR uplatňuje mezinárodní sankce, vždy se jedná o podezřelý obchod ve smyslu § 6 odst. 2 AMLZ a advokát v takovém případě musí podat oznámení podezřelého obchodu (OPO). Oznámením přebírá odpovědnost za správnou identifikaci sankcionované osoby stát (Ministerstvo financí ČR).

Od okamžiku, kdy se advokát dozví, že se u něj nachází majetek, na který se vztahují mezinárodní sankce, nesmí nakládat s tímto majetkem jinak než za účelem jeho ochrany před ztrátou, znehodnocením, zničením nebo jiným poškozením, pokud není v ZPMS uvedeno jinak (§ 11 odst. 1 ZPMS). FAÚ je povinen ve lhůtě třiceti dnů od přijetí OPO sdělit oznamovateli, zda je majetek, který je oznamován, považován za majetek, na který se vztahují mezinárodní sankce, pokud nerozhodne jiným způsobem – § 12 odst. 1 a), b), c), g), h) ZPMS. Na základě posouzení, zda má být oznámený majetek považován za majetek, na který se vztahují mezinárodní sankce, může rozhodnout podle § 12 ZMPS o omezení nebo zákazu nakládání s ním, o jeho odnětí, převzetí do správy státu, o jeho vydání nebo deklaratorně o tom, že nejde o majetek, na který se vztahují mezinárodní sankce. Do doby vydání takového rozhodnutí nebo do doby, než oznamovatel obdrží sdělení o tom, že jde o majetek podléhající mezinárodním sankcím, nelze s majetkem nijak nakládat.

Mlčenlivost podle § 38 odst. 1 AMLZ se v takovém případě **vztahuje pouze na OPO, nikoli na skutečnost zajištění podle ZPMS**. Zajištění není časově omezeno jako zajišťovací opatření podle § 20 AMLZ, ale trvá po celou dobu trvání sankce.

5.3. Kontrola klienta a obchodu/obchodního vztahu

5.3.1. Okamžik provádění kontroly

Advokát provádí kontrolu klienta:

1. před uskutečněním obchodu, který je sledovanou činností, mimo obchodní vztah
 - a) při hodnotě obchodu 15 000 eur a vyšší,
 - b) s PEP,
 - c) s osobou usazenou ve vysoce rizikové třetí zemi,
 - d) s osobou identifikovanou postupem podle § 11 odst. 7 AMLZ (tj. s osobou, u níž byla provedena identifikace prostřednictvím mikroplatby),
 - e) při převodu peněžních prostředků v hodnotě 1 000 eur a vyšší,
2. jde-li o podezřelý obchod,
3. před vznikem obchodního vztahu,
4. v době trvání obchodního vztahu.

Na rozdíl od identifikace je kontrola klienta souborem kroků, z nichž většina se uskuteční před vznikem obchodního vztahu nebo na jeho začátku, ale zjišťování a ověřování údajů získaných ke kontrole probíhá po celou dobu obchodu nebo obchodního vztahu, a to jak v pravidelných časových intervalech, tak zejména před provedením podstatných transakcí v rámci obchodního vztahu.

Frekvenci a okamžik průběžných kontrol je třeba určit podle rizikového profilu klienta a rizikovosti obchodního vztahu, určení vychází z principu *KyC – know your client*.

Součástí kontroly je vyhodnocení rizik na základě informací a dokladů získaných při kontrole.

5.3.2. Obsah kontroly – získání a vyhodnocení

Typ informací	Zdroje, ověření (příklady)
informace o povaze podnikání klienta	<ul style="list-style-type: none"> • výpis z veřejného rejstříku, živnostenského listu • oprávnění k podnikání/licence vydané OVS • rozhodnutí statutárního orgánu • prohlášení klienta
účel a zamýšlená povaha obchodu	<ul style="list-style-type: none"> • sdělení klienta/třetích osob o ekonomickém důvodu obchodu • smluvní dokumentace • potvrzení finanční/úvěřující instituce • oferta nebo jiný typ obchodní komunikace
zjištění totožnosti skutečného majitele (viz kapitola 5.3.3.) a ověření jeho totožnosti zjištění, zda skutečný majitel není PEP (viz kapitola 5.2.3.) nebo sankcionovanou osobou (viz kapitola 5.2.4.)	<ul style="list-style-type: none"> • výpis z RSM nebo obdobného registru + jeden další důvěryhodný zdroj • z veřejných zdrojů (VR, Google, webové stránky klienta), • prohlášení klienta, jeho interní nebo publikované dokumenty (výroční zpráva) • potvrzení finanční/úvěřové instituce • potvrzení zřizovatele
zjištění vlastnické a řídicí struktury klienta (u PO, svěrenského fondu) zjištění, zda osoba v této struktuře není sankcionovanou osobou	<ul style="list-style-type: none"> • VR • statusové dokumenty (viz výše u zjišťování totožnosti skutečného majitele)
průběžné sledování obchodního vztahu	<ul style="list-style-type: none"> • ověření aktualizací původních zdrojů nebo nové doplnění v advokátem stanovené frekvenci odpovídající rizikovému profilu klienta

přezkoumávání zdrojů peněžních prostředků nebo jiného majetku klienta, který je předmětem obchodu nebo se jej obchod týká	<ul style="list-style-type: none"> • výpisem z veřejných rejstříků (veřejný rejstřík, katastr nemovitostí) • daňovým přiznáním, účetnictvím klienta, zprávou auditora apod. • dokumenty vydanými orgány veřejné moci (rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu veřejné moci) • smluvní dokumentace (darovací smlouva, smlouva o půjčce, rozhodnutí o rozdělení zisku, rozhodnutí o navýšení základního jmění) • prohlášení klienta • výpisy z účtu klienta
opatření ke zjištění původu majetku PEP	viz kapitola 5.2.3. (část „Opatření ve vztahu k PEP“)

Povinnost přezkoumávat v rámci procesu kontroly klienta zdroj peněžních prostředků nebo jiného majetku, kterého se obchod nebo obchodní vztah týká, je součástí tzv. standardní kontroly klienta a týká se každého klienta, u kterého jsou poskytovány služby spočívající ve sledovaných činnostech. Zjištění a ověření zdroje peněžních prostředků nebo jiného majetku ze strany advokáta by tak mělo primárně směřovat ke zjištění informací o zdroji takového majetku klienta (např. nabývací titul), ale mimo to také ke zjištění dalších případných souvisejících informací – např. informací o předchozím či následném toku peněžních prostředků či převodu majetku (od koho a kam se majetek přesouval), nebo informací o objemu takového majetku, o frekvenci získávání/generování takového majetku či peněžních prostředků v čase.

Povinnost přijmout přiměřená opatření ke zjištění původu majetku je opatřením, které se aplikuje pouze ve vztahu ke klientovi, který je PEP. V rámci tohoto opatření tak dochází ke zjišťování původu všeho, co dané osobě patří, tedy celého jejího majetku, nikoli pouze jeho podmnožiny, jež je bezprostředně užita v dotyčném obchodu či obchodním vztahu. Při naplňování tohoto opatření a jeho účelu je třeba vycházet zejména z rizikově orientovaného přístupu. Bylo by jistě nepřiměřené požadovat, aby ve všech případech u všech klientů PEP (včetně odvozených PEP) byl zjišťován původ veškerého jejich majetku.

Advokát posoudí každou situaci individuálně, zejména s ohledem na typ PEP, míru jeho rizika, jurisdikci, z níž pochází, typ požadované služby, objem obchodu a zapojení dalších osob do obchodu/ obchodního vztahu.

Bližší k přezkoumávání zdroje peněžních prostředků nebo jiného majetku, kterého se obchod nebo obchodní vztah týká, a zjištění původu majetku viz metodický pokyn FAÚ. Ke kontrole nelze použít informace a doklady podle § 27 odst. 1 AMLZ.

5.3.3. Skutečný majitel právnické osoby

Přestože zákon vyžaduje zjišťování skutečného majitele až v rámci kontroly, ve skutečnosti je třeba jej zjišťovat **již při identifikaci** klienta, který je právnickou osobou, neboť jenom prostřednictvím tohoto zjištění lze učinit závěr, že klient není PEP.

Dle AMLZ ve spojení se ZESM je od 1. 6. 2021 skutečným majitelem fyzická osoba:

- a) která může mít přímo nebo nepřímo prostřednictvím jiné osoby nebo právního uspořádání podstatnou část z celkového majetkového prospěchu tvořeného při činnosti nebo likvidaci právnické osoby nebo tvořeného při správě nebo zániku právního uspořádání (dále jen „prospěch“), a tento prospěch dále nepředává (koncový příjemce), anebo
- b) která může bez pokynů jiného přímo nebo nepřímo uplatňovat rozhodující vliv v právnické osobě nebo na správu právního uspořádání (osoba s koncovým vlivem),
- c) za kterou se obchod provádí, tzv. skutečný majitel transakce.

Pro bližší vymezení osoby koncového příjemce a osoby s koncovým vlivem viz § 3 a § 4 ZESM. FAÚ vydal ke zjišťování skutečného majitele metodický pokyn č. 3 ze dne 31. 5. 2021,⁶ který se však vztahuje k definici osoby skutečného majitele dle § 4 odst. 4 AMLZ.

Skutečný majitel se zjišťuje obligatorně výpisem z příslušného rejstříku skutečných majitelů a následně z dalšího důvěryhodného zdroje (např. sbírka listin VR, zakládací listina, písemné prohlášení, zpráva o vztazích podle § 82 ZOK nebo jiná obdobná listina, akcionářská smlouva, jiná smlouva, na jejímž základě má fyzická osoba postavení skutečného majitele, popis rodinných vztahů).

Klient, u kterého nelze zjistit skutečného majitele, se považuje za klienta s neprůhlednou vlastnickou strukturou, tedy klienta s vysokým rizikem.

Od 1. 1. 2018 byla spuštěna neveřejná povinná evidence skutečných majitelů, vedená u rejstříkových soudů pro každou osobu zapisovanou do veřejného rejstříku (<https://esm.justice.cz/ias/issm/rejstrik>). Výpisy z této evidence jsou poskytovány také povinným osobám dle AML předpisů v rámci identifikace a kontroly klienta. Od 1. 6. 2021 byla spuštěna nová verze evidence skutečných majitelů v částečně veřejném režimu: <https://esm.justice.cz/ias/issm/rejstrik>.

5.3.4. Oznámení nesrovnalostí

S účinností od 1. 6. 2021 pokud advokát při identifikaci nebo kontrole klienta zjistí **nesrovnalost** u skutečného majitele (viz níže), je povinen postupovat podle § 15a AMLZ.

Nesrovnalost [§ 2 písm. n) ZESM]: stav, kdy platné údaje nebo údaje, které byly z evidence skutečných majitelů vymazány bez náhrady nebo s nahrazením novými údaji, neodpovídají nebo neodpovídaly skutečnému stavu, nebo stav, kdy v evidenci skutečných majitelů nejsou zapsány žádné údaje.

Postup advokáta spočívá v těchto krocích:

1. upozorní na tuto skutečnost klienta, včetně uvedení konkrétního údaje, ve kterém spatřuje nesrovnalost, pokud je to vzhledem k okolnostem účelné, advokát umožní klientovi se k této nesrovnalosti vyjádřit,
2. poučí klienta o následcích neodstranění nesrovnalosti,
3. není-li nesrovnalost odstraněna, ohlásí ji soudu, který je příslušný k řízení o nesrovnalosti podle ZESM. Obsahem podání musí být nejen oznámení o zjištění nesrovnalostí, ale i uvedení, v čem spočívají, a v doložení listin.

⁶ <https://www.financnianalytickyurad.cz/download/FileUploadComponent>
https://www.financnianalytickyurad.cz/download/downloads_files_cs/1622467598_cs_metodicky-pokyn-c-3-zjistovani-skutecneho-majitele-povinnymi-osobami_cs.pdf

V ohlášení nesrovnalosti soudu nelze použít údaje podle § 27 odst. 1 AMLZ.

Advokát zváží, zda by se s přihlédnutím ke všem okolnostem nemohlo jednat o podezřelý obchod, zejména, zda se nejedná o situaci, kdy klient vykonává činnosti, které mohou napomáhat zastření jeho totožnosti nebo zastření totožnosti skutečného majitele.

Advokát nepodává ohlášení, pokud by takový postup mohl zmařit probíhající šetření FAÚ. O zákazu podat ohlášení musí být ze strany FAÚ informován.

Nesrovnalosti v evidenci skutečných majitelů a jejich důsledky řeší ZESM (hlava VI), včetně soukromoprávních důsledků, mezi které patří zákaz vyplácení podílu na prospěchu, zákaz výkonu hlasovacích práv, a dále platí, že práva a povinnosti z právního jednání zastírajícího osobu skutečného majitele, které vznikly v době, kdy není skutečný majitel zapsán v evidenci skutečných majitelů, nelze vymáhat; to platí bez ohledu na to, kterým právním řádem se právní jednání řídí.

5.4. Kontrola platnosti a úplnosti získaných informací

Advokát provádí kontrolu platnosti a úplnosti informací získaných v rámci identifikace a kontroly klienta **po celou dobu obchodního vztahu** v pravidelné frekvenci, stanovené podle vlastního rizikového profilu klienta. Je povinen zaznamenat každou změnu údajů.

Klient je povinen advokátovi poskytnout nezbytnou **součinnost k identifikaci i kontrole**, a to nejméně:

- podrobením se identifikaci za fyzické přítomnosti,
- sdělením identifikačních údajů a informací nezbytných ke kontrole klienta a obchodního vztahu/obchodu,
- předložením identifikačního průkazu,
- poskytnutím informací a předložením dokumentů ověřujících jím poskytované údaje v rámci kontroly klienta,
- strpěním provedení kopie identifikačního průkazu a předložených dokumentů,
- sdělením změn poskytnutých údajů a jejich doložením.

Rozsah kontroly klienta určuje advokát jako povinná osoba, a to s přihlédnutím k hodnocení rizik. Identifikace a kontrola musí být přiměřená a musí být provedena v rozsahu potřebném pro posouzení rizika ML/FT v závislosti na typu klienta, jeho rizikovém profilu a v souladu s tímto nebo vlastním systémem hodnocení rizik. Přiměřenost rozsahu kontroly je nutné při kontrole ze strany dozorčího orgánu prokázat.

5.5. Zesílená identifikace a kontrola klienta

Důvod pro zesílenou identifikaci a kontrolu/ povinné minimální opatření	Dodatečná (ověřující) dokumentace a informace o: 1. klientovi a jeho skutečném majiteli, 2. povaze obchodního vztahu/obchodu 3. zdroji peněžních prostředků nebo jiného majetku klienta a skutečného majitele	Získané informace se ověřují z více důvěryhodných zdrojů	Smluvní vztah a obchody v rámci něj musí být pravidelně a zesíleně (častěji, hlouběji) sledovány a kontrolována aktuálnost poskytnutých informací	K uzavření obchodního vztahu musí být dán souhlas člena statutárního orgánu (povinné osoby) nebo osoby pověřené ve vztahu k AML	Provedení první platby z účtu vedeného na jméno klienta u finanční nebo úvěrové instituce, která podléhá povinnostem identifikace a kontroly klienta, které jsou alespoň rovnocenné požadavkům práva EU	Jiná opatření s ohledem na vlastní hodnocení rizik
Klient/obchod/obchodní vztah představují zvýšené riziko ML/FT	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Klient je PEP	Stačí o zdroji peněžních prostředků nebo jiného majetku klienta a skutečného majitele	Podle konkrétní situace a úvahy advokáta	ANO	ANO		Podle konkrétní situace a úvahy advokáta
Obchod s osobou usazenou ve vysoce rizikové třetí zemi	ANO	ANO	ANO	ANO		ANO
Obchod souvisí s vysoce rizikovou třetí zemí	ANO	ANO	ANO	ANO		ANO

Výše uvedená tabulka představuje minimální rozsah opatření, které je třeba v situacích vymezených v ustanovení § 9a odst. 2 AMLZ uplatňovat. I zde platí, že AMLZ stanoví minimální standard, a dále záleží na úvaze povinné osoby, jaká další dodatečná opatření si s ohledem na konkrétní okolnosti případu nastaví.

Zdroje údajů o vysoce rizikových třetích zemích:

[http://www.fatf-gafi.org/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/?hf=10&b=0&s=desc\(fatf_releasedate\)](http://www.fatf-gafi.org/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/?hf=10&b=0&s=desc(fatf_releasedate))

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/IP_19_781

Konsolidované seznamy vysoce rizikových zemí (seznamy EK a FATF) lze nalézt na internetových stránkách FAÚ: [MEZINÁRODNÍ AGENDA | FAÚ MF ČR \(financnianalytickyurad.cz\)](#)
Aktualizovaný seznam vysoce rizikových třetích zemí tvoří Přílohu č. 7 k této metodice.

Pro účely AML/CFT lze vlastní hodnocení rizik doplnit i o země dle následujícího seznamu: [Public Ranking | Basel Institute on Governance \(baselgovernance.org\)](#) (např. Haiti, Laos, Mosambique, Sierra Leone, Kenya) a dále země uvedené v národním hodnocení rizik, jako např. země bývalého Sovětského svazu.

5.6. Náhradní způsoby identifikace a kontroly

Náhradní způsoby identifikace a zjišťování části údajů sloužících ke kontrole klienta lze využít, není-li možné provést **prvotní identifikaci za fyzické přítomnosti klienta**, anebo by to bylo zbytečné s ohledem na skutečnost, že identifikace klienta, resp. jeho zástupce, za fyzické přítomnosti již proběhla v minulosti, a tedy advokát tvář klienta nebo jeho zástupce zná. Záleží na úvaze každého jednotlivého advokáta, zda v rámci své činnosti tyto náhradní způsoby identifikace a kontroly klienta připustí.

5.6.1. Přehled způsobů identifikace

Identifikace a kontrola	Podmínky	Náležitosti, dokumentace
Primární (§ 8 AMLZ)	<ul style="list-style-type: none"> • klient dosud nebyl identifikován • je jednáno s novým zástupcem klienta 	<ul style="list-style-type: none"> • zjištění identifikačních údajů • ověření identifikačních údajů • ověření shody podoby s průkazem • za fyzické přítomnosti klienta nebo jeho zástupce
Další identifikace (§ 8 AMLZ)	<ul style="list-style-type: none"> • klient již byl identifikován pro jiný obchod • je jednáno s novým zástupcem klienta, který však byl již identifikován pro jiný obchod 	<ul style="list-style-type: none"> • ověření totožnosti klienta, resp. zástupce vhodným způsobem • lze i bez fyzické přítomnosti klienta, resp. zástupce • k ověření lze využít rovněž elektronickou identifikaci, při které se nepoužije kvalifikovaný systém elektronické identifikace podle zákona o elektronické identifikaci
Doplňující identifikace (§ 8 AMLZ)	<ul style="list-style-type: none"> • je jednáno s novým zástupcem klienta, klient již byl pro obchod identifikován 	<ul style="list-style-type: none"> • nutná primární identifikace zástupce • doložení oprávnění k jednání za klienta, ověřuje se (výj. § 8 odst. 6 AMLZ) • bez fyzické přítomnosti klienta

Elektronická identifikace klienta nebo FO – zástupce [§ 8a odst. 1 písm. a) AMLZ]	<ul style="list-style-type: none"> identifikace bez osobní přítomnosti klienta prostřednictvím prostředku pro elektronickou identifikaci dle zákona o elektronické identifikaci, resp. nařízení eIDAS (viz kapitola 5.6.3.) 	<ul style="list-style-type: none"> prostředek pro elektronickou identifikaci je vydáván a používán v rámci kvalifikovaného systému podle zákona o elektronické identifikaci (resp. eIDAS) zaslaná kopie dokladů FO/PO (jako případné dodatečné bezpečnostní opatření nad rámec zákona) bez fyzické přítomnosti klienta, ověření podoby neprobíhá žádným způsobem
Elektronická identifikace klienta nebo FO – zástupce [§ 8a odst. 1 písm. b) AMLZ]	<ul style="list-style-type: none"> identifikace bez osobní přítomnosti klienta prostřednictvím prostředku pro elektronickou identifikaci pro účely prokázání totožnosti podle zákona upravujícího činnost bank tzv. bankovní identita, viz § 38aa a násl. ZOB (viz kapitola 5.6.3.) 	<ul style="list-style-type: none"> prostředek pro elektronickou identifikaci, který splňuje podmínky, za kterých jej lze použít pro účely prokázání totožnosti podle ZOB zaslaná kopie dokladů FO/PO (jako případné dodatečné bezpečnostní opatření nad rámec zákona) bez fyzické přítomnosti klienta, ověření podoby neprobíhá žádným způsobem
Identifikace klienta nebo FO – zástupce kvalifikovaným elektronickým podpisem (§ 11 odst. 8 AMLZ)	<ul style="list-style-type: none"> identifikace bez osobní přítomnosti klienta s využitím kvalifikovaného podpisu klienta či jeho zástupce (viz kapitola 5.6.3.) 	<ul style="list-style-type: none"> klient sdělí advokátovi identifikační údaje a opatří je svým kvalifikovaným elektronickým podpisem totožnost klienta je ověřena u poskytovatele služeb vytvářejících důvěru, který vydal certifikát ke kvalifikovanému elektronickému podpisu
Zprostředkovaná identifikace (§ 10 AMLZ)	<ul style="list-style-type: none"> notář nebo kontaktní místo VS (včetně zastupitelských úřadů ČR v zahraničí, u těch je nutné ověřit, zda službu AML identifikace poskytují) 	<ul style="list-style-type: none"> výsledkem je veřejná listina o identifikaci – plně vyplněná (včetně účelu identifikace) a včetně příloh (kopie částí průkazů totožnosti použitých k identifikaci a další informace požadované AMLZ, a dále originál nebo ověřená kopie plné moci, je-li použita (listiny musí být konvertovány, je-li zasíláno do DS) za správnost provedení identifikace odpovídá notář/kontaktní místo VS
Převzatá identifikace (§ 11 AMLZ)	<ul style="list-style-type: none"> viz kapitola 5.6.2. 	
Identifikace na dálku (§ 11 odst. 7 AMLZ)	<ul style="list-style-type: none"> viz kapitola 5.6.3 	<ul style="list-style-type: none"> prostřednictvím první platby (tzv. korunová platba nebo mikroplatba)

5.6.2. Převzetí identifikace

Advokát je **oprávněn převzít identifikaci** provedenou

- a) úvěrovou nebo finanční institucí (s výjimkami uvedenými v § 11 AMLZ),
- b) zahraniční úvěrovou a finanční institucí (s výjimkami uvedenými v § 11 AMLZ), jestliže působí na území státu, který jí ukládá srovnatelným způsobem povinnost identifikace, kontroly klienta a uchování záznamů, podléhá v tomto státu zákonné povinné profesní registraci a je nad ní vykonáván dohled, zahrnující kontrolu plnění těchto povinností, včetně možnosti kontroly jednotlivých obchodů a kontroly na místě,
- c) notářem nebo advokátem působícím na území státu se srovnatelnou AML úpravou,
- d) pobočkou advokátní společnosti nebo zahraniční pobočkou advokátní společnosti působící na území státu se srovnatelnou AML úpravou.

Převzít je možné:

- identifikaci klienta,
- informací o účelu a zamýšlené povaze obchodu/obchodního vztahu,
- informací o vlastnické a řídicí struktuře klienta,
- zjištění totožnosti skutečného majitele.

Při převzetí identifikace platí tyto zásady:

- Za převzatou identifikaci a její správnost odpovídá advokát, který identifikaci převzal. Převzetí identifikace nezavazuje advokáta povinnosti poučit klienta o nakládání s osobními údaji.
- Advokát musí získat informace o identifikaci klienta a další přebírané informace nejpozději před vznikem obchodního vztahu nebo před uskutečněním obchodu mimo obchodní vztah. Dále musí zajistit, aby mu osoba, která identifikaci nebo zjištění příslušných údajů provedla, na vyžádání poskytla související dokumenty a kopie příslušných dokladů, a to bez zbytečného odkladu.
- Identifikaci a další údaje nelze převzít, jsou-li zde pochybnosti o správnosti nebo úplnosti přebíraných údajů nebo není-li předem zajištěno naplnění podmínky dle předchozího odstavce.
- AMLZ sice předpokládá vzájemnou výměnu informací v rámci přebírání identifikace, tuto výměnu však advokát může podstoupit pouze tehdy, pokud se bez pochybností jedná o sledovanou činnost, pokud bez pochybností předává informace pro AML/CFT účely a byl klientem zproštěn povinnosti mlčenlivosti advokáta podle § 21 ZA pro tyto účely.
- Převzít lze pouze identifikaci provedenou za fyzické přítomnosti anebo elektronickou identifikaci (viz kapitoly 5.6.1. a 5.6.3.).
- Převzít identifikaci nebo využít elektronickou identifikaci nelze u klientů nebo obchodů se zvýšeným ML/FT rizikem.

5.6.3. Elektronická identifikace a využití dalších způsobů dálkové identifikace

Elektronicky nebo dálkově lze identifikovat fyzickou osobu, která je klientem nebo zástupcem klienta – fyzické i právnické osoby takto:

A. Prostřednictvím bankovní identity

Identifikace s využitím bankovní identity vyžaduje pro advokáta zajištění technického přístupu v rámci kvalifikovaného systému použití prostředku pro elektronickou identifikaci podle § 38ab a násl. ZOB, a to na smluvní bázi.

Další informace např. Bankovní identita, a.s. (<https://bankovni-identita.cz/>)

B. S využitím kvalifikovaného systému elektronické identifikace [§ 8a odst. 1 písm. a) AMLZ]

Identifikace probíhá na základě prostředku elektronické identifikace s vysokou úrovní záruky vydaného a používaného v rámci kvalifikovaného systému elektronické identifikace ve smyslu § 3 zákona č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci (seznam prostředků je dostupný na <https://info.eidentita.cz/idp/>). Proces identifikace, založený na protokolu SAML (Security Assertion Markup Language), spoléhá na Národní bod pro identifikaci a autentizaci (NIA), jenž stojí mezi kvalifikovaným správcem (osoba, jež prostředek vydala, tzv. identity provider) a advokátem. Výsledkem identifikace, jež je zcela bezplatná, je klient přesměrovaný z NIA šifrovaným kanálem na **internetové stránky advokáta**, a to spolu s datovou strukturou (tzv. SAML tokenem) opatřenou prvkem zajišťujícím původ integrity, jež obsahuje jeho identifikační údaje.

Pro využití této metody identifikace je třeba, aby se advokát pomocí žádosti adresované Správě základních registrů **zaregistroval** jako **kvalifikovaný poskytovatel online služeb**.

Pro bližší informace lze obdobně využít příručku dostupnou na https://info.eidentita.cz/download/SeP_PriruckaKvalifikovanehoPoskytovatele.pdf.

C. Prostřednictvím první platby – tzv. identifikace korunovou platbou/mikroplatbou

1. Klient zašle advokátovi:

- a) je-li fyzickou osobou – kopie příslušných částí průkazu totožnosti a případně jednoho dalšího podpůrného dokladu [není třeba, obsahuje-li platba zprávu pro příjemce podle § 11 odst. 7 písm. f) AMLZ a zároveň odůvodňuje-li to hodnocení rizik advokáta],
- b) je-li právnickou osobou nebo svěřenským fondem, zašle doklad o existenci a své identifikační údaje, nelze-li je zjistit z veřejného nebo obdobného rejstříku, a kopie příslušných částí průkazu totožnosti a nejméně jednoho dalšího podpůrného dokladu osoby, která za klienta jedná v souvislosti s obchodem/obchodním vztahem, včetně dokladu o oprávnění jednat jeho jménem.

2. Advokát **ověří a zaznamená** údaje nezbytné k identifikaci klienta a nemá pochybnosti o skutečné totožnosti klienta.

3. O obchodu nebo obchodním vztahu je uzavřena smlouva, jejíž obsah je zaznamenán v textové podobě.

4. Klient hodnověrným způsobem prokáže existenci platebního účtu vedeného na jeho jméno u úvěrové nebo u zahraniční úvěrové instituce působící na území členského státu EU nebo státu tvořícího EHP.

5. První platba z uvedené smlouvy proběhne prostřednictvím tohoto účtu.

6. Umožňuje-li to daný platební systém, platbu doprovází informace o:

- účelu identifikace a označení povinné osoby (advokáta),
- jméno a příjmení příkazce.

D. S využitím kvalifikovaného elektronického podpisu

Identifikovaná osoba elektronickou zprávou (e-mailem) sdělí své identifikační údaje advokátovi v požadovaném rozsahu a tuto zprávu opatří svým platným kvalifikovaným elektronickým podpisem.

Vzhledem k tomu, že ze samotného certifikátu lze typicky vyčíst jen informace o jménu a příjmení držitele, spolu s jedinečným bezvýznamovým identifikátorem certifikátu, což nepostačuje pro jednoznačné ztotožnění držitele, je advokát povinen ověřit u poskytovatele služeb vytvářejících důvěru, který vydal certifikát pro elektronický podpis (certifikační autorita), shodu mezi sdělenými údaji a údaji, které byly ověřeny při vystavení kvalifikovaného elektronického podpisu. (Většina používaných aplikací pro správu e-mailů toto ověření provádí automaticky.) Toto ověření probíhá na smluvní bázi. Zasláné údaje lze ověřit rovněž z elektronického dokumentu opatřeného platnou elektronickou veřejnou pečetí OVS, v současné době tato možnost není realizovatelná, v ČR není orgán, který by takový doklad vydával.

Podmínka je zde totožná – advokát při využití tohoto způsobu identifikace nemá pochybnosti o totožnosti identifikované osoby, případně ani právnické osoby, za niž identifikovaná fyzická osoba jedná.

Identifikaci kvalifikovaným elektronickým podpisem nelze provést u klientů nebo obchodů se zvýšeným ML/FT rizikem.

5.7. Dokumentace a uložení dokumentace

Advokát je povinen vést dokumentaci ohledně všech povinností podle AMLZ, zejména pak ohledně provedené identifikace a kontroly.

Součástí této dokumentace je:

- záznam o poučení klienta, lze zahrnout do identifikačního formuláře/dotazníku,
- záznam o identifikaci klienta (dotazník, vyplněný formulář, ověření zjištěných informací potvrzuje advokát svým podpisem),
- kopie dokladů využitých pro identifikaci klienta (údaje nad rámec povinných zákonných údajů lze zakrýt nebo začernit, nikdy nesmí být zakryta fotografie),
- originál nebo úředně ověřený doklad o zmocnění zástupce klienta,
- veřejná listina, byla-li identifikace prováděna zprostředkovaně (včetně příloh),
- záznam o přebírané identifikaci (včetně kopií dokladů použitých při identifikaci),
- další doklady nebo jejich kopie, jsou-li doklady v jiném než českém jazyce, jejich úřední překlad není vyžadován, za správnost údajů však odpovídá advokát jako povinná osoba,
- záznam o provedené kontrole, o důvodech provedení zesílené nebo naopak zjednodušené kontroly klienta, o zjištěných rizicích a jejich řízení, závěr kontroly,
- záznamy o průběžné kontrole obchodního vztahu a o přiměřenosti rozsahu kontroly (záznamy o veškerých krocích uskutečněných v rámci identifikace a kontroly klienta, včetně informací o případných obtížích souvisejících s těmito kroky),
- záznamy o postupu při posouzení stanovení rizikového profilu klienta, včetně volby odpovídajících opatření užitých vůči klientovi,
- záznamy při posouzení skutečností souvisejících s podáním OPO,
- doklady, na jejichž základě byla kontrola prováděna,
- základní právní dokumenty, které byly předmětem služby spočívající ve sledovaných činnostech tvořících obraz sledované činnosti jako takové – postačí finální verze dokumentů s uvedením dat rozhodných transakcí.

Doporučuje se AML dokumentaci uchovávat odděleně od klientského advokátního spisu s výrazným označením, že se jedná o AML dokumentaci.

Advokát je oprávněn pro účely plnění AML povinností pořizovat kopie dokladů a listin předložených k identifikaci a kontrole klientem, a to i bez jeho souhlasu. Takto získané údaje dále zpracovává k účelu, k němuž byly poskytnuty. Advokát je oprávněn takto získané údaje ověřit, a to i prostřednictvím jiných informací získaných advokátem bez souhlasu nebo vědomí klienta.

Ke kopírování průkazů totožnosti pro účely AMLZ vydal dne 9. října 2020 FAÚ metodický pokyn.⁶ I přes tento metodický pokyn je doporučeno, aby si advokát výslovný souhlas klienta s pořízením kopie průkazu totožnosti obstaral.

Dokumentaci je třeba uchovávat po dobu **deseti let** od ukončení obchodního vztahu, jehož předmětem sledované činnosti byly (pro který byla identifikace a kontrola provedena). Archivační lhůta počíná běžet prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž byla sledovaná činnost ukončena.

Kopie dokladů je třeba pořídit a uchovávat tak, aby příslušné údaje byly čitelné a fotografie zřetelná tak, aby umožnila ověření shody podoby, a to po celou dobu archivační lhůty.

Dokumentaci je možné ukládat v písemné podobě i elektronicky.

⁶ https://www.financnianalytickurad.cz/download/FileUploadComponent-1750233108/1602247205_cs_metodicky-pokyn-c-8-kopirovani-prukazu-totoznosti_final.pdf

6. Hodnocení rizik

K hodnocení rizik slouží **informace zjištěné při provádění identifikace a kontroly klienta**, a to **v rozsahu potřebném k posouzení rizik klienta, rizik transakce nebo obchodního vztahu** s přihlédnutím k vlastnímu nebo oborovému SVZ a národnímu hodnocení rizik, případně informacím o rizicích ML/TF z dalších zdrojů.

Hodnocení rizik musí zahrnovat přinejmenším:

- rizikovou kategorizaci typů klientů s ohledem na rizikové faktory;
- rizikovou kategorizaci produktů a s nimi souvisejících služeb, které mohou být zneužity k ML/FT;
- příkladné znaky podezřelosti, které by mohly u jednotlivých typů klientů nasvědčovat podezřelému chování, podezřelým transakčním vzorcům apod.

Při praní peněz se objevují **obecná rizika**, v různých sektorech povinných osob pak lze vysledovat **rizika specifická** klientele konkrétního sektoru, v daném případě výkonu advokacie. V konkrétní situaci pak je třeba zjišťovat všechna v úvahu připadající rizika, jež mohou nasvědčovat praní peněz/financování terorismu nebo financování šíření zbraní hromadného ničení.

Napříč všemi typologiemi by se měl uplatňovat princip „**comply or explain**“. V zásadě se jedná o princip souladu s obecnými pravidly, s tím, že výjimky jsou možné, musí však být vysvětleny (a podloženy důvěryhodnou dokumentací).

6.1. Typologie klienta z hlediska rizik

A. Klient s nízkým rizikem (resp. faktory, které mohou snižovat rizikovost klienta):

- který je advokátovi znám z jeho předchozí obchodní činnosti,
- který je advokátovi znám osobně,
- klient, který je společností, jejíž cenné papíry jsou přijaty k obchodování na regulovaném trhu a která podléhá požadavkům na zveřejnění informací rovnocenným požadavkům práva EU,
- u něhož nejsou pochybnosti o sdělovaných informacích a tyto informace dávají úplný obraz o jeho činnosti nebo podnikání,
- který byl advokátovi předán pobočkou, spolupracujícím advokátem nebo jiným důvěryhodným obchodním partnerem s ujistěním o nízkorizikovosti klienta.

B. Klient s běžným rizikem:

- nový klient,
- klient, který je advokátovi předán bez ujistění o důvěryhodnosti.

C. Klient s vyšším rizikem:

- usazený v zeměpisné oblasti se zvýšeným rizikem, jak je stanoveno v bodě 3 přílohy č. 2 AMLZ,
- PEP, u kterého byl zjištěn zdroj majetku,
- který o sobě neposkytuje údaje dávající úplný obraz o jeho činnosti nebo podnikání,
- využívající reputace obchodního partnera nebo známého advokáta, ač takový postup nemá racionální zdůvodnění,
- jehož vlastnická struktura se zdá neobvyklá nebo příliš složitá vzhledem k povaze jeho obchodní činnosti,
- požadující neobvyklé transakce,
- který byl ze strany advokáta předmětem OPO v tomto nebo jiném obchodu/obchodním vztahu,
- k dalším důvodům viz bod 3 přílohy č. 2 AMLZ.

D. Klient s vysokým rizikem:

- vůči němuž jsou uplatňovány mezinárodní sankce,
- nepřijatelný klient (vztahuje se na něj povinnost neuskutečnit obchod),
- který se odmítne podrobit identifikaci nebo odmítne poskytnout součinnost k provedení kontroly (platí povinnost neuskutečnit obchod),
- který neuvádí pravdivé údaje o sobě, požadované službě, transakci nebo obchodním vztahu nebo jiné relevantní skutečnosti týkající se požadované služby,
- který zastírá, že jedná za třetí osobu nebo v jejím zájmu,
- u něhož nelze zjistit skutečného vlastníka, ač pro to není zákonem předvídaný důvod (např. na regulovaném trhu obchodovaná akciová společnost),
- který je PEP nebo jeho skutečný majitel je PEP a u takové osoby není jasný původ majetku,
- u kterého není jasný zdroj majetku, který je předmětem transakce,
- u kterého nasvědčují jiné skutečnosti, že služba, kterou požaduje, je podezřelým obchodem ve smyslu AMLZ.

6.2. Typologie služeb z hlediska rizik

A. Služby s nízkým rizikem:

- běžné obchody s nemovitostmi určenými k bydlení mezi fyzickými osobami, financované z jasných ověřených zdrojů bez rizikových faktorů,
- běžné služby spočívající v řízení nebo provozování obchodní korporace s jasným ekonomickým účelem a průhlednou obchodní historií,
- zastupování v daňovém řízení nebo v řízení o přezkumu rozhodnutí nebo postupu správce daně u klienta s průhlednou obchodní historií.

B. Služby s běžným rizikem:

- inkasa, platby, převody vklady nebo výběry související s jinými službami, jež nejsou sledovanou činností,
- správa cenných papírů související s jinými službami, jež nejsou sledovanou činností,
- ostatní neuvedené v písm. A, C, D.

C. Služby s vyšším rizikem:

- jednání za klienta nebo pro něj v souvislosti se (založením a) správou účtu, včetně účtu cenných papírů,
- obstarávání koupě nemovitosti nebo obchodního závodu nebo jeho části,
- zakládání nebo správa svěřenského fondu nebo jiného obdobného uskupení,
- provádění úschov,
- zakládání nebo správa obchodních společností bez dalších relevantních znalostí o účelu a důvodu založení, resp. správy.

D. Služby s vysokým rizikem:

- daňové poradenství, zejména poradenství v oblasti daňových optimalizací,
- správa majetku zejména u nového klienta nebo klienta bez předchozích důvěryhodných referencí,
- úschovy jiného než zajišťovacího charakteru, bez ekonomického nebo právního důvodu, u nichž nejsou předem stanoveny podmínky výplaty,
- zakládání nebo správa řetězcích společností,
- zakládání nebo správa společnosti nebo majetku klienta, u něhož není zřejmý ekonomický nebo právní důvod takového postupu nebo není jasný zdroj majetku klienta nebo společnosti,
- zakládání nebo správa společností, u nichž není jasný předmět činnosti nebo tento předmět činnosti neodpovídá skutečně vykonávané činnosti,
- služby spočívající v obstarávání obchodů s nemovitostmi, které nemají ekonomické ratio (zřetelně nižší nebo vyšší cena než cena tržně obvyklá), nemovitostí pod daňovým testem, kde k převodu není ekonomický nebo jiný racionální důvod.

6.3. Rizika ML/TF – obecná

6.3.1. Geografická rizika

Země na seznamu Evropské komise /FAÚ/FATF, které:

- podporují financování terorismu (Irán, KLDR, Sýrie, Súdán, Libérie, Barma...),
- mají vysoký podíl korupce a trestné činnosti (Ghana, Botswana, Venezuela, Etiopie...),
- na něž byly uvaleny sankce OSN či EU (Ruská federace, Bělorusko, Gruzie, Jemen),
- nemají účinný systém AML (Bosna a Hercegovina, Guayana, Trinidad a Tobago),
- jsou rizikovými teritorii nebo daňovými ráji (Britské panenské ostrovy, Seychely, Belize, Panama, Nevis, Kypr nebo Kajmanské ostrovy, země bývalého Sovětského svazu).

Aktuální seznam vysoce rizikových zemí:

Seznam FATF – tzv. *High Risk and Non-Cooperative Jurisdictions*: <http://www.fatf-gafi.org/countries/#high-risk>
<https://www.coe.int/en/web/moneyval/high-risk-and-non-cooperative-jurisdictions>

Seznam EU – <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-list-of-non-cooperative-jurisdictions/>

Další informace viz kapitola 5.5.

6.3.2. Rizika na straně klienta

- klient má adresu na ohlašovně, je bez adresy pobytu nebo naopak uvádí více adres bez racionálního vysvětlení,
- obchodní vztah je realizován za neobvyklých okolností,
- klient nebo skutečný majitel je PEP,
- klient nebo skutečný majitel je osobou z vysoce rizikové třetí země,
- zvýšený pohyb hotovosti,
- neprůhledná vlastnická struktura klienta,
- neobvyklá nebo příliš složitá vlastnická struktura,
- trestná činnost klienta,
- klient vyžaduje anonymitu nebo neobvyklé podmínky transakce,
- subjekt je osobním nástrojem držby aktiv (např. svěřenský fond),
- netransparentní nestátní nezisková organizace,
- klient podniká v oboru spojeném s rizikem napojení na kriminální skupiny (např. erotické služby, diskotéky a jiné noční podniky).

6.3.3. Rizika – rizikové faktory podle typu obchodu

- finanční zprostředkovatelství – zejména ve státech s vyšším rizikem (absence srovnatelných AML opatření),
- obchod související s vysoce rizikovou třetí zemí,
- opakované transakce v neobvykle krátkém čase,
- neodpovídající protiplnění,
- pro klienta neobvykle velké transakce,
- neobvyklé nebo zbytečně složité struktury transakce,
- protistrany z rizikových území,
- poptávka privátního bankovníctví nebo produktů napomáhajících anonymitě,

- transakce bez osobní přítomnosti a bez účinných ověřovacích nástrojů, není-li pro to rozumný důvod,
- platby od třetích osob nebo třetím osobám (jsou-li neznámé, pak je to znak podezřelosti),
- platby v hotovosti,
- platby ve virtuálních aktivech.

6.4. Konkrétní znaky podezřelosti

Specifické znaky podezřelosti zjištěné v činnosti advokátů jako povinných osob podle národního hodnocení rizik a poznatků z činnosti kontrolních orgánů vedle shora uvedených:

- **Provádění úschov nebo správa majetku**
 - bez ekonomického nebo právního důvodu,
 - s nekonkretizovaným účelem,
 - s nejasnými nebo nikoliv předem danými podmínkami výplaty,
 - neznámý složitel peněz nebo jejich části,
 - u nichž nelze zjistit původ majetku nebo zdroj prostředků,
 - skládání úschov v hotovosti bez reálného důvodu,
 - požadavek na výplatu úschovy na jiný účet *než uvedený ve smlouvě*.
- **Zakládání nebo správa společností**
 - za jednorázovým účelem,
 - s nejasným účelem,
 - s příliš složitou nebo nejasnou majetkovou nebo řídicí strukturou, včetně využívání tzv. bílých koní nebo trustů,
 - shell companies.
- **Daňové poradenství**
 - za účelem tzv. agresivního daňového plánování.

6.5. Okolnosti snižující nebo zvyšující rizikovost

- Pravidelnost a trvání vztahu s klientem.
- Reputace klienta.
- Úroveň dohledu v zemi původu, znalost dané země, neobvyklá vzdálenost mezi bydlištěm/sídlem a místem poskytování služby, není-li pro to rozumný důvod.
- Způsob jakým (a přes koho) byl advokát kontaktován.
- U PEP – otázka postavení PEP ve společnosti, veřejnoprávní původ společnosti, kotované společnosti, finanční instituce s veřejnoprávní licencí, veřejnoprávní korporace nebo její příspěvková organizace.
- Míra součinnosti klienta.

Hodnocení rizik je u každého klienta a obchodního vztahu individuální, je třeba jej provést před sjednáním obchodu nebo obchodního vztahu nebo alespoň před první jeho transakcí. Rizikové faktory je nutné zkoumat po celou dobu trvání obchodního vztahu.

U klientů s vyšším rizikem je třeba provádět zesílenou identifikaci a kontrolu klienta.

V případě, že je u klienta zjištěn jeden nebo více rizikových faktorů, zaznamená advokát tuto skutečnost a předá kontaktní osobě, příp. statutárnímu orgánu. Výskyt většího množství rizikových faktorů vyžaduje provedení zesílené kontroly klienta, přičemž kontrola je prováděná ve vyšší frekvenci po celou dobu obchodního vztahu.

Nepodaří-li se rozptýlit podezření související se zjištěnými riziky prostřednictvím kontrolních mechanismů, pak jde o tzv. podezřelý obchod.

Advokát na základě zjištěných údajů provede vyhodnocení rizik a toto promítne do záznamu o kontrole klienta. Mění-li se vstupní informace, je vždy třeba tyto informace v průběhu obchodního vztahu znovu hodnotit a závěr na základě průběžné kontroly obchodního vztahu buď potvrdit, anebo učinit nový.

7. Podezřelý obchod

Podezřelým je obchod vždy, pokud:

- klientem, osobou ve vlastnické nebo řídicí struktuře klienta, skutečným majitelem klienta, osobou jednající za klienta nebo osobou, která se jinak podílí na obchodu a je povinné osobě známa, je osoba, vůči níž ČR uplatňuje mezinárodní sankce podle ZPMS,
- předmětem obchodu je nebo má být zboží nebo služby, vůči nimž ČR uplatňuje sankce podle ZPMS.

Znaky, které nasvědčují tomu, že se jedná o podezřelý obchod:

- klient se odmítá podrobit kontrole nebo odmítá uvést identifikační údaje osoby, za kterou jedná,
- klient odmítá identifikaci nebo jí podstupuje jen neochotně,
- klient neposkytuje součinnost,
- povinná osoba má pochybnosti o pravdivosti nebo úplnosti získaných údajů o klientovi (klient má snahu o sobě uvádět nepřesné nebo neúplné informace),
- klient uvádí nepravdivé údaje ke své identifikaci nebo kontrole (např. k původu peněz nebo oboru podnikání),
- je zde pochybnost o validitě nebo věrohodnosti předložených identifikačních dokladů,
- klient vystupuje, jako by jednal za někoho nebo pro někoho jiného, je doprovázen nebo sledován další osobou nebo osobami, které zřejmě chtějí zůstat v anonymitě,
- klient vykonává činnosti, které mohou napomáhat zastření jeho totožnosti nebo zastření totožnosti skutečného majitele,
- klientem je PEP, u něhož se nepodařilo zjistit původ jeho majetku,
- klientem nebo skutečným majitelem je osoba z vysoce rizikové třetí země a není zcela jasně prokázáno, že obchod má ekonomické ratio, je prováděn se skutečným zbožím nebo službou, event. jsou pochybnosti o zdroji prostředků užitých v obchodu,
- zakládání nebo správa společnosti nebo majetku klienta, u něhož není zřejmý ekonomický nebo právní důvod takového postupu nebo není jasný zdroj majetku klienta nebo společnosti,
- zakládání nebo správa společností, u nichž není jasný předmět činnosti nebo tento předmět činnosti neodpovídá skutečně vykonávané činnosti,
- služby spočívající v obstarávání obchodů s nemovitostmi, které nemají ekonomické ratio (zřetelně nižší nebo vyšší cena než cena tržně obvyklá), nemovitostí pod daňovým testem, kde k převodu není ekonomický nebo jiný racionální důvod,
- inkasa od neznámých osob,
- neprůhledné transakce,
- je známa kriminální minulost klienta nebo styky či vazby na osoby napojené na kriminální skupiny nebo přímo páchající trestnou činnost,
- v obchodu figurují platby od třetích stran nebo třetím stranám bez jasné ekonomické nebo personální vazby,
- klient požaduje transakce neobvyklé nebo provedené neobvyklým způsobem, tlačí na uskutečnění transakce víc, než je u podobných transakcí obvyklé,
- klient provádí převody majetku, které zjevně nemají ekonomický důvod, anebo provádí složité nebo neobvykle objemné obchody,

- během jednoho dne nebo ve dnech bezprostředně následujících uskuteční klient nápadně více peněžních operací, než je pro jeho činnost nebo činnost srovnatelného typu klienta obvyklé,
- prostředky, s nimiž klient nakládá, zjevně neodpovídají povaze nebo rozsahu jeho podnikatelské činnosti nebo jeho majetkovým poměrům,
- klient vědomě provádí ztrátové obchody nebo obchody s nepřiměřenou výší smluvní pokuty,
- transakce jsou prováděny velkým množstvím platidel nižší hodnoty, případně neobvyklým přenášením vyššího objemu hotovosti,
- transakce jsou směřovány do nebo z oblastí, kde klient obvykle nemá nebo nelze předpokládat, že by měl obchodní zájmy,
- transakce jsou prováděny ve výši těsně pod hranici povinné identifikace nebo kontroly klienta,
- klient bez zjevných důvodů mění své kontaktní údaje, údaje o zplnomocněných osobách, údaje o účtech nebo jinak bezdůvodně mění pokyny,
- úhrady jsou prováděné kombinací různých platebních prostředků (hotovost, virtuální měny, účet, platební karty, poukazování peněz, poštovní poukázky, šeky...),
- právnická osoba či podnikající fyzická osoba v insolvenční (nebo bezprostředně před insolvenční) převádí majetek na spřízněné osoby či existuje podezření na jeho vyvádění jiným způsobem (obdobně fyzická osoba před exekucí),
- fyzická osoba, právnická osoba v insolvenční (příjmy z prodeje majetkové podstaty neodpovídají hodnotě majetku a jejímu reálnému zpeněžení).

Znaky podezřelosti relevantní pro FT:

- z dostupných zdrojů lze zjistit, že klient je spojován (materiálně či podpůrnými aktivitami) se subjekty s vazbou na teroristické aktivity či jeho transakce má napojení na takové subjekty,
- úhrada (označená např. jako dar) zahrnuje neznámé nebo domnělé neziskové organizace,
- neznámá nebo jinak netransparentní NNO provádí činnost, která je v rozporu s jejím deklarovaným posláním,
- klient – právnická osoba – shromažďuje prostředky od jiných osob, které nesouvisí s jeho podnikáním, nebo v případě NNO s jejím posláním,
- klient požaduje služby, které jsou v rozporu s etickým kodexem povinné osoby, s dobrými mravy atp.
- okolnosti nasvědčují tomu, že klient může povinnou osobu v budoucnosti zastrášovat, vydírat nebo naopak podplácet.

U většiny podezřelých obchodů se vyskytuje kombinace více rizik, nicméně byť zjištění jednoho rizika bývá pro závěr o podezřelosti obchodu neobvyklé, už při výskytu jednoho znaku podezřelosti (který nelze racionálně vysvětlit) se uplatní povinnost oznámit podezřelý obchod. Stejně tak výskyt několika rizikových faktorů může implikovat podezřelost. Podstatou závěru o podezřelém obchodu je přetrvání pochybností o možném zneužití obchodu nebo obchodního vztahu k ML/FT i po provedené zesílené kontrole klienta.

O podezřelý obchod se tedy jedná, pokud identifikace a kontrola proběhla s tímto závěrem:

Nepodařilo se vyvrátit podezření, že jde o obchod uskutečněný za okolností vyvolávajících podezření ze snahy o legalizaci výnosů z trestné činnosti nebo podezření, že v obchodu užitě prostředky jsou určeny k financování terorismu, nebo že obchod jinak souvisí nebo je spojen s financováním terorismu, anebo jiná skutečnost, která by mohla takovému podezření nasvědčovat.

Jedná se o jakoukoliv jinou skutečnost, která naznačuje, že by se mohlo jednat o praní špinavých peněz – např. negativní informace z médií, že je klient součástí nějaké trestněprávní kauzy, skutečný majitel čelí trestnímu stíhání, FAÚ se o takového klienta již dříve zajímal apod.

8. Reakce na zjištěné problémy

8.1. Neuskutečnění obchodu/nenavázání obchodního vztahu

Advokát **neuskuteční obchod** nebo **nedojde k navázání obchodního vztahu** s klientem anebo **ukončí obchodní vztah** s klientem (v souladu s § 15 AMLZ) v případě, že je dána identifikační povinnost podle § 7 odst. 1 nebo 2 AMLZ a:

- klient se odmítne podrobit identifikaci, odmítne předložit identifikační doklad, poskytne jen část nezbytných údajů;
- zmocněnec klienta se odmítne vykázat zmocněním, v případě, že je zastoupen zmocněncem; to platí i tehdy, je-li zmocněncem advokát;
- klient neposkytne potřebnou součinnost při jeho kontrole;
- z jiného důvodu (objektivního) nelze provést identifikaci nebo kontrolu klienta, např. proto, že v dané chvíli nedisponuje platným identifikačním průkazem nebo nelze zajistit výpis z RSM;
- má-li osoba provádějící identifikaci nebo kontrolu klienta pochybnosti o pravdivosti informací poskytnutých klientem nebo o pravosti předložených dokladů,
- klientem, skutečným majitelem klienta nebo osobou jednajícím za klienta nebo členem statutárního orgánu klienta je osoba, která je uvedena na seznamu sankcionovaných osob,
- jedná se o obchod s PEP a advokátovi není znám původ peněžních prostředků nebo jiného majetku užitého v obchodu (nebo obchodním vztahu),
- nebyl dán souhlas statutárního orgánu/pověřeného advokáta k obchodu s PEP (není důvod pro OPO).

Odstoupení od smlouvy o poskytování právních služeb z tohoto důvodu musí být smlouvou předvídáno.

Neuskutečnění obchodu nebo nenavázání obchodního vztahu nezbavuje advokáta povinnosti pokus o podezřelý obchod ohlásit.

Jde-li o sledovanou činnost, uplatní se zvláštní důvod ukončení smluvního vztahu podle § 15 AMLZ, který je zde ve vztahu k § 20 ZA *lex specialis*. Pokud dojde k aplikaci § 15 AMLZ ze strany advokáta, tj. neuskuteční se obchod (odmítne ho uskutečnit, nenaváže obchodní vztah či ho ukončí) a má k dispozici výše uvedené informace, advokát v takovém případě provede oznámení podezřelého obchodu s tím, že také v oznámení uvede, že **došlo k aplikaci § 15 AMLZ** z jeho strany.

8.2. Ohlášení podezřelého obchodu

Advokát je povinen ohlásit podezřelý obchod i tehdy, pokud nedošlo k jeho provedení, resp. nebyl uzavřen obchodní vztah s klientem či byl ukončen. Neuskutečnění obchodu nezbavuje advokáta povinnosti podat OPO, je-li k němu dostatek informací sloužících k alespoň částečné identifikaci klienta a popisu požadované služby.

Pokud advokát zjistí podezřelý obchod, podá OPO, má-li k dispozici alespoň:

- základní údaje o identifikaci nebo tvrzené identitě klienta, případně jeho zmocněnce nebo zástupce PO,
- základní údaje o požadované službě.

Oznámení podezřelého obchodu je advokát povinen provést **neprodleně** poté, co dospěje k závěru, že se jedná o podezřelý obchod. Toto ohlášení musí být **bezodkladné**. Oznámení je povinen učinit neprodleně i tehdy, pokud k oznámení nemá zjištěny všechny relevantní skutečnosti, zejména tehdy, pokud by hrozilo, že stran majetku, který je předmětem obchodu, by splněním příkazu klienta mohlo dojít ke zmaření jeho zajištění. V takovém případě je třeba podat OPO i v neúplné podobě s uvedením, že bude doplněno dodatečně, a **se zdůrazněním informace o hrozícím zmaření zajištění majetku** (např. v případě krátké soluční lhůty u úschovy).

Oznámení se podává určenému členu Kontrolní rady ČAK, jímž je **JUDr. Irena Schejbalová**, místopředsdkyně KR ČAK.

Kontaktní údaje

Sídlo ČAK	Pobočka ČAK	Elektronicky prostředky zajišťujícími zvláštní ochranu přenášených údajů
Česká advokátní komora Národní třída 16 1100 Praha 1	Česká advokátní komora Pobočka Brno Nám. Svobody 84/15 60200 Brno	epodatelna@cak.cz ID DS: n69admd

Oznámení musí být zřetelně označeno jako „**OZNÁMENÍ PODEZŘELÉHO OBCHODU**“, a to na obálce nebo v předmětu zprávy zasílané elektronickou formou.

Je vhodné uvést údaj „k rukám JUDr. Schejbalové“.

Oznámení je možné učinit výjimečně i ústně do protokolu, pokud

- hrozí nebezpečí z prodlení,
- připadl-li konec lhůty pro podání oznámení mimo pracovní dobu (po – pá od 9.00 do 15.00 hod),
- po předchozí telefonické domluvě s příslušným členem Kontrolní rady ČAK (tel. č. +420513030111).

Oznámení musí obsahovat:

1. Údaje o oznamovateli

Tyto údaje musí být aktuální a uvedené kontakty musí být takového charakteru, aby umožnily rychlý kontakt pověřeného člena Kontrolní rady s oznamovatelem nebo doručení

příkazu k zajištění majetku oznamovateli, včetně spojení mimo obvyklou pracovní dobu.
Není třeba uvádět údaje o osobě, která podezřelý obchod zjistila.

2. Identifikační údaje osoby, již se oznámení týká, včetně identifikačních údajů o jejím zástupci.

3. Identifikační údaje dalších účastníků obchodu včetně identifikačních údajů o jejich zástupcích, pokud je má advokát k dispozici.

4. Podrobný popis předmětu a podstatných okolností obchodu, zejména:

- charakter transakce, který účastník obchodu uvádí, který byl zjištěn nebo je pravděpodobný s ohledem na zjištěné údaje,
- popis předmětu transakce (hotovosti či jiných platebních prostředků) a rozhodné okolnosti plateb, jejich měna; vždy se uvádí, je-li majetek předmětem sankcí,
- časové údaje (datum provedení obchodu, datum zjištění obchodu, aj.),
- čísla účtů, na nichž jsou soustředěny peněžní prostředky, ohledně kterých se oznámení podává, a čísla všech účtů, na které nebo z nichž byly či mají být peníze převáděny, včetně identifikace jejich majitelů a disponentů, má-li k této informaci oznamovatel přístup,
- popis podezřelosti, zjištěných rizik a jejich hodnocení (čím je obchod podezřelý včetně podezřelých okolností).

5. Další údaje týkající se obchodu

- údaje o souvisejících obchodech,
- popis chování účastníka obchodu i případných dalších účastníků obchodu, pokud je relevantní,
- případně i zjištěné kontakty na účastníky obchodu,
- další informace, které by mohly mít informační význam k zúčastněným osobám či předmětné transakci, případně i další údaje, které mohou souviset s podezřelým obchodem a jsou významné pro jeho posouzení z hlediska ML/FT prevence,
- upozornění na odklad splnění příkazu klienta, pokud k němu došlo anebo nastane,
- upozornění na délku lhůt, v nichž by měla transakce proběhnout nebo v níž by k ní měl být dán příkaz.

Formulář pro podání OPO je k dispozici zde: <https://www.cak.cz/scripts/detail.php?pgid=23&conn=63&pg=2>

Pokud s podáním podezřelého obchodu došlo k současné aplikaci **§ 15 AMLZ** či **§ 20 odst. 1 AMLZ** advokátem, je třeba to v oznámení **zdůraznit**. Takové oznámení má přednostní režim šetření, zejména u odkladu splnění příkazu klienta je stanovena lhůta 24 hodin od přijetí oznámení ze strany FAÚ.

Součástí oznámení jsou kopie všech v tomto oznámení uváděných a s předmětem oznámení souvisejících dokladů, které má oznamovatel k dispozici. Dále jsou součástí oznámení dokumenty a informace získané v rámci provedené kontroly klienta (získané nejen při navazování obchodního vztahu s klientem, ale i v jeho průběhu, např. při zjišťování zdroje finančních prostředků, informace k obchodu, zapojení jiných osob apod.).

Oznámením není dotčena zákonná povinnost advokáta překazít přípravu nebo spáchání trestného činu.

Advokát je ve vztahu ke svému klientovi povinen zachovat mlčenlivost o tom, že OPO je připravováno, hodlá jej podat nebo jej podal, a to i tehdy, pokud obdržel následně autoritativní sdělení o tom, že u transakce nebo obchodního vztahu nebylo zjištěno riziko ML/FT.

Advokát je oprávněn informovat klienta, že bylo jednáno podle AMLZ, jde-li o skutečnosti rozhodné pro uplatnění majetkového nároku vzniklého v důsledku postupu podle AMLZ až po dni, ve kterém bylo vykonáno rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení o odnětí nebo zajištění předmětu podezřelého obchodu nebo ve kterém skončila lhůta pro toto zajištění, v ostatních případech po předchozím písemném souhlasu FAÚ, neobsahuje-li sdělení FAÚ tento souhlas, povinnost mlčenlivosti nezaniká.

Komora předá OPO na FAÚ **bez zbytečného odkladu, nejpozději do 7 kalendářních dnů** ode dne zjištění podezřelého obchodu advokátem.

Komora OPO vrací advokátovi pouze, pokud zjistí exces, tj. že vybočuje z vymezení sledovaných činností podle § 2 odst. 1 písm. g) AMLZ, nebo např. s ohledem na další okolnosti oznámení vůbec nemělo být podáno.

Komora je oprávněna advokáta vyzvat k doplnění nebo upřesnění oznámení, na jeho další předání FAÚ nemá tato výzva vliv.

8.3. Odklad splnění příkazu klienta

Odklad splnění příkazu klienta je možný za podmínky, kdy hrozí nebezpečí, že by provedením příkazu klienta mohlo být **zmařeno nebo podstatně ztíženo zajištění výnosu z trestné činnosti nebo prostředků určených k financování terorismu**.

A naopak není možný tehdy, pokud je advokátovi známo, že by odklad mohl zmařit nebo jinak ohrozit šetření podezřelého obchodu ze strany FAÚ, poté však musí ihned informovat FAÚ, že došlo z jeho strany k provedení příkazu klienta.

Lhůta	Podmínky pro odložení
24 hodin	od přijetí OPO FAÚ
až o další 2 pracovní dny (navazuje na lhůtu 24 hodin)	oznámením FAÚ, že rozhodl o prodloužení doby odkladu splnění příkazu klienta
až na 3 pracovní dny	rozhodnutím FAÚ o odložení splnění příkazu klienta nebo o zajištění majetku
až o další 3 pracovní dny	oznámením FAÚ o podání trestního oznámení (může navazovat jak na lhůtu 2 pracovních dnů, tak i na lhůtu 3 pracovních dnů, tj. § 20 odst. 3 písm. a) i b) AMLZ

Rozhodnutí FAÚ o odkladu splnění příkazu a o zajištění majetku může být provedeno ústně, telefonicky, nebo elektronicky a je účinné jeho vyhlášením, a to i tehdy, pokud se o něm jeho adresát (advokát) nedozvěděl. Následně je doručeno jeho písemné vyhotovení. Proti tomuto rozhodnutí není odvolání přípustné. Advokát je povinen FAÚ

informovat o okamžiku, kdy se o jeho doručení dozvěděl. Advokát je povinen obratem sdělit FAÚ vykonání rozhodnutí podle § 20 odst. 3 b) AMLZ a potvrdit čas, od něhož se počítá běh lhůty (3 pracovní dny).

Není-li podáno trestní oznámení ze strany FAÚ, tj. neinformuje-li advokáta v souladu s § 20 odst. 7 AMLZ o jeho podání, po uplynutí lhůty advokát příkaz klienta provede bezodkladně. Stejný postup se uplatní, pokud je trestní oznámení FAÚ podáno a advokát je o tom vyrozuměn, ale orgán činný v trestním řízení nepřijme ve lhůtě 3 pracovních dnů vlastní kroky k zajištění majetku.

8.4. Plnění informační povinnosti

Advokát je povinen **na výzvu Kontrolní rady ČAK** nebo jejího člena:

- sdělit informace o obchodních vztazích a obchodech souvisejících s povinností identifikace nebo ohledně nichž je prováděno šetření,
- předložit doklady o těchto obchodech,
- umožnit přístup k dokladům, které uchovává v rámci identifikací a kontroly klienta,
- poskytne informace o osobách, které se jakýmkoliv způsobem zúčastnily takových obchodů,
- sdělit informaci, zda v posledních 10 letech udržoval obchodní vztah s konkrétní osobou, vůči níž měl povinnost identifikace, a o povaze tohoto vztahu. Tyto vztahy je advokát povinen evidovat.

Požadované informace poskytne advokát bezodkladně nebo ve lhůtě vymezené výzvou.

Požadovanou informační povinnost lze splnit:

- zasláním požadované dokumentace nebo informace zabezpečeným způsobem (doporučeně poštou, datovou schránkou),
- jejich zpřístupněním členu Kontrolní rady ČAK na místě (v advokátní kanceláři).

O formě zde rozhoduje pověřený člen Kontrolní rady ČAK.

Obdobně postupuje advokát při kontrole plnění povinností podle zákona o advokacii a souvisejících předpisů prováděné Kontrolní radou ČAK podle § 37 odst. 2 ZA.

9. Závaznost a účinnost systému vnitřních zásad

Tento systém vnitřních zásad je vzorovým sektorovým systémem České advokátní komory zpracovaným pro účely plnění povinností podle § 21 odst. 12 a § 21a odst. 4 AMLZ a není pro advokáty závazný.

Tento dokument není stavovským předpisem.

Jeho aktualizace se provádí kdykoliv je to potřeba, nejméně však dvakrát ročně.

O aktualizaci ČAK informuje na svých webových stránkách.

METODICKÁ INFORMACE

k zavedení

**systemu vnitřních zásad zpracovaného pro účely § 21 a § 21a zákona č. 253/2008 Sb.,
o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,
ve znění pozdějších předpisů**